

UiO : **Det juridiske fakultet**

De norske rentebegrensningsreglene

Sammenligning med andre lands rentebegrensningsregler innenfor EØS i forholdet til OECDs mønsteravtale og EØS-avtalen.

Kandidatnummer: 523

Leveringsfrist: 25.11.2014

Antall ord: 16 407

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING.....	1
1.1	Tema og problemstillinger.....	1
1.2	Aktuelle bestemmelser og metode.....	2
1.2.1	Norsk internrett.....	2
1.2.2	Skatteavtaleretten.....	3
1.2.3	EØS-retten.....	5
1.3	Aktualitet.....	7
1.4	Avgrensning.....	8
1.5	Veien fremover.....	8
2	RENTEBEGRENSNINGSREGELEN I SKATTELOVEN § 6-41.....	10
2.1	Innføring.....	10
2.2	Bakgrunnen for innføringen av sktl. § 6-41.....	11
2.3	Regelens hovedtrekk (Sktl. § 6-41).....	12
2.3.1	Innledning.....	12
2.3.2	Hvem regelen gjelder for.....	12
2.3.3	Nærstående parter.....	13
2.3.4	Rentebegrepet.....	13
2.3.5	Nedre terskel på 5 millioner.....	14
2.3.6	Beregningsgrunnlag.....	15
2.4	Foreløpige konklusjoner.....	16
3	ULIKE REGULERINGER AV TYNN KAPITALISERING I EØS-LANDENE.....	17
3.1	Innledning.....	17
3.2	Ulike regelsett anvendt.....	17
3.2.1	Land med armlengdeprinsippet.....	18
3.2.2	Land med Debt:equity ratio.....	18
3.2.3	Land med rentebegrensingsregel.....	19
3.3	Oppsummering.....	24
4	FORHOLDET MELLOM RENTEBEGRENSNINGSREGELEN I SKTL. § 6-41 OG OECD ART. 9 I MODELLAVTALEN.....	26
4.1	Innledning.....	26
4.2	Generelt om OECDs modellavtale art. 9.....	26
4.3	Forholdet mellom intern rett og skatteavtaleretten.....	27
4.3.1	Hovedtrekk.....	27

4.3.2	Er MTC artikkel 9 en restriktiv regel eller en illustrativ regel?	28
4.3.3	Omfattes skatteloven § 6-41 av anvendelsesområde til MTC art. 9?	31
4.3.4	Dobbeltbeskatning	33
4.4	Foreløpige konklusjoner	35
5	FORHOLDET MELLOM RENTEBOGRENINGSREGELN I SKTL. § 6-41 OG EØS-AVTALEN.	35
5.1	Innledning	35
5.2	Krav om EØS-medlemskap og grenseoverskridende aktivitet	36
5.3	EØS-avtalen, friheter involvert	36
5.4	Innebærer rentebegrensningen et brudd	38
	på retten til fri etablering?	38
5.4.1	Innledning	38
5.4.2	Fremkommer det indirekte diskriminering eller en restriksjon forårsaket av sktl. § 6-41?	38
5.4.3	Avsluttende bemerkninger	41
5.5	Kan et slik brudd på etableringsfriheten rettfærdiggjøres?	42
5.5.1	Innledning	42
5.5.2	Tvingende allmenne hensyn	42
5.6	Foreløpige konklusjoner	44
6	HVA KJENNETEGNER EN GOD REGEL FOR Å MOTVIRKE TYNN KAPITALISERING?	46
6.1	Introduksjon	46
6.2	Kriterier i vurderingen	46
6.3	Armlengdeprinsippet	46
6.4	Debt:equity ratio	47
6.5	Rentebegrensningsregel	48
6.6	Avsluttende bemerkninger	49
7	AVSLUTTENDE REFLEKSJONER	50
	LITTERATURLISTE	53
	Norske lover	53
	Forskrifter	53
	Lovforarbeider, høringsnotat og høringsuttalelser	53
	Traktater og konvensjoner	53
	Avgjørelser	54
	OECD	54

Bøker og artikler	55
Nettsider/nettressurser.....	56

1 Innledning

1.1 Tema og problemstillinger

Hvordan et selskap er finansiert, enten ved egenkapital eller fremmedkapital, vil ofte ha betydelige skattemessige konsekvenser. Nasjonale skatteregler vil vanligvis tillate fradrag for renteutgifter som fører til at den skattbare inntekten blir mindre. Jo høyere gjeld et selskap har, og herunder renteutgifter, jo lavere vil den skattbare profitten bli. Dette har ført til at gjeld ofte har vært en mer besparende finansieringsform enn egenkapital.¹

Flernasjonale selskap kan i motsetning til nasjonale selskap utnytte skatteforskjellene i ulike jurisdiksjoner og flytte overskudd til lavskattland. Særlig viktig blir regulering av interessefelleskap ettersom over 60 % av verdenshandelen foregår mellom selskaper som tilhører samme konsern.² Her foreligger ikke den naturlige markedsmekanismen og interesse-motsetning som ellers styrer prisdannelsen. Prisen kan her være fastsatt først og fremst ut fra skattemessige hensyn og spørsmålet blir da om kapitalstrukturen og det avtalte rentenivået er riktig.³

Med tynn kapitalisering menes her at et selskap finansieres med høy lånekapital istedenfor egenkapital. Denne måten brukes av mange flernasjonale selskaper for å redusere overskudd i et datterselskap. Lån blir som regel gitt fra et land med lav eller ingen skatt, rentene derimot kommer ofte fra et land med høy skattlegging. Dersom lånefinansieringen er for høy står man ovenfor «tynn kapitalisering».⁴

Det er flere ulike metoder land bruker for å motvirke skadelig skatteplanlegging ved bruk av tynn kapitalisering. I Norge har reguleringen av problemet vært en del av internprisingsproblematikken, men i 2014 trådte rentebegrensingsreglen i skatteloven § 6-41 i kraft.

Det fremkommer et generelt grunnleggende samspill mellom internasjonal skatterett og intern lov. I forarbeidene til den norske rentebegrensingsregelen er det således uttalt: «En god rentebegrensingsregel må også være tilpasset det øvrige regelverket i Norge».⁵ Beskatningen er i første rekke et nasjonalt anliggende, men Norge har også forpliktelser i et internasjonalt perspektiv. Materiell lov, må være i samsvar med Norges internasjonale for-

---

¹ OECD R(4) Thin Capitalization (2010) s. 3

² Meld. St. 25 (2012-2013) pkt. 8.2

³ Norsk internasjonal skatterett (2011) s. 930 og 931

⁴ Skjult – et hefte om skatteparadis, kapitalflukt og hemmelighold s. 35.

⁵ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.19

pliktelser, herunder skatteavtaler og retten innen det europeisk økonomiske samarbeidsområdet (EØS-retten).

Denne oppgaven vil se på hvorvidt rentebegrensingsregelen i skatteloven § 6-41 er i samsvar med Norges forpliktelser etter skatteavtalene og EØS-avtalen. En skatteavtale er en traktat mellom to eller flere land som i hovedsak regulerer fordeling av skattlegging mellom kontraktspartene. EØS-avtalen er en avtale mellom European Free Trade Association statene Norge, Island og Liechtenstein (EFTA) og den Europeiske Unions 28 medlemsland (EU) (fellesbetegnelse: EØS-land, EØS-landene), som danner EØS-området og gir tilgang til EUs indre marked.

Oppgaven vil også sammenligne de norske reglene som begrenser fradrag for renter med reglene som er aktuelle i andre EØS-land. Formålet er å se hva andre EØS-land gjør på en bra måte og hva Norge eventuelt kan lære av disse landene. Det vil bli vurdert hva som kjennetegner en god regel og forslag til utforming av en bestemmelse vil utledes på bakgrunn av dette.

1.2 Aktuelle bestemmelser og metode

I oppgaven vil norsk internrett, skatteavtaleretten og EØS-retten stå sentralt. De tre pilarene har til dels ulik rettskildelære og vil derfor behandles separat.

1.2.1 Norsk internrett

For å utvikle oppgaven vil den alminnelige, juridiske rettskildelære komme til anvendelse. Rettskildelæren stiller i seg selv omfattende spørsmål og vil ikke bli nærmere analysert.⁶ Legalitetsprinsippet innebærer innen norsk offentlig rett, at myndighetene må ha hjemmel i lov for å innskrenke borgernes rettigheter. Det foreligger likevel ikke noe strengere legalitetsprinsipp på skatterettens område enn ellers.⁷ Den sentrale loven på skatterettsområdet er lov av 26. mars 1999 nr 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven eller sktl.). Hjemmel for å innkreve proveny kan være formell lov, men også plenarvedtak av Stortinget er tilstrekkelig. Et plenarvedtak er betegnelsen på vedtak som tas av det norske Stortinget i plenum, hvor det beskrives hvordan forvaltningsmyndighet skal utøves.

---

⁶ Echhoff (2001) s. 15-17

⁷ Zimmer (2010) s. 46

Lovteksten er i alminnelighet utgangspunktet for tolkningen. Hovedregelen er at alle gjeldsrenter er fradragsberettiget etter sktl. § 6-40. Unntak forekommer i sktl. § 6-41 som er fokuset i analysen og omhandler begrensning av rentefradrag mellom nærstående (rentebegrensningsregelen). Sktl. § 13-1 omhandler skjønnsfastsettelse av formue og inntekt ved interessefellesskap og er også omtalt i avhandlingen. Skatteretten anvender i stor grad ord og uttrykk som brukes i privatretten. Ordenes privatrettslige betydning vil da være utgangspunktet for innhold av begreper også på skatterettens område.⁸

Lovteksten vil bli tolket i lys av andre rettskilder. Forarbeidene til skatteloven kan kaste lys over hva bakgrunnen for loven er og hva lovgiver har ment med lovteksten og er mye vist til i Høyesteretts praksis. Ved en forholdsvis ny lovtekst vil forarbeidene være et særlig viktig supplement for å forstå hva lovens forfattere har ment med bestemmelsen. Lovens formål sier noe om hva som er hensikten med lovteksten og vil ofte fremgå av forarbeidene.

Rettspraksis som angår rentebegrensningsregelen foreligger ikke foreløpig. Bakgrunnen for dette er nok at bestemmelsen trådte i kraft fra og med inntektsåret 2014.

Ligningspraksis er blitt tillagt vesentlig betydning av Høyesterett. Enkeltstående administrative uttalelser derimot har Høyesterett tillagt beskjeden vekt. Lignings-ABC utgis årlig av Skattedirektoratet med skatteetaten som hovedadressat. Håndboken kan neppe tillegges større betydning enn administrative uttalelser dersom den ikke gir uttrykk for fast og varig ligningspraksis.⁹

Reelle hensyn er også en relevant rettskilde. Reelle hensyn er en samlebetegnelse og omfatter blant annet et fornuftig og hensiktsmessig, konkret og rettferdig samt klart og forutsigbart tolkningsresultat.¹⁰

Sktl. § 6-41 er forholdsvis ny og ved å analysere rettsområdet i et komparativt perspektiv er formålet å kaste lys over forståelsen av bestemmelsen.

1.2.2 Skatteavtaleretten

Skatteavtalene er traktater og ved analysen legges de alminnelige internasjonale, folkerettslige tolkningsprinsipper til grunn. Folkeretten regulerer i utgangspunktet det rettslige forholdet mellom stater.

---

⁸ Zimmer (2010) s. 47

⁹ Zimmer (2010) 5.utg s. 49

¹⁰ Andenæs (2009) s. 55, Zimmer (2010) s. 50

Norge har inngått dobbeltbeskatningsavtale med 92 land. Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) har utformet Model Tax Convention (MTC). MTC er utgangspunktet for de fleste dobbeltbeskatningsavtaler Norge har inngått. Skatteavtalene tar sikte på å unngå at den samme inntekten blir gjenstand for beskatning i to eller flere stater.¹¹ Traktatene er bygget på MTC og til dels FNs modell og alle avtaler inngått etter 1963 har en tilsvarende bestemmelse som MTC art. 9.¹² MTC art. 9 regulerer skjønnsfastsettelse av inntekt i interessefellesskap.

De folkerettslige reglene for tolkning av traktater er nedfelt i Vienna Convention on the Law of Treaties (VCLT eller Wien-konvensjonen). Konvensjonen er ansett for å være folkerettslig sedvanerett og er således av betydning for Norge selv om den ikke er ratifisert.¹³

Wien-konvensjonen omtaler to grunnleggende prinsipper om traktatstolkning. For det første skal en traktat tolkes i samsvar med en naturlig forståelse av dens ordlyd og begreper, men det er imidlertid ingen streng bokstavfortolkning som skal anvendes¹⁴. For det andre skal traktatens ordlyd tolkes i samsvar med dens kontekst og formål.

Norsk rett presumeres å samsvare med folkeretten, se Wien-konvensjonen art. 33. I dette ligger en forutsetning om at norsk rett antas å være i overensstemmelse med folkeretten. Poenget med prinsippet er at man ved tolkningen av norske rettsregler, om mulig, skal unngå tolkningsresultater der konflikter med folkerettslige regler oppstår.¹⁵

OECD har utarbeidet omfattende kommentarer til OECDs mønsteravtale som forklarer hva betydningen av ord og uttrykk som er brukt i modellavtalen er og som anvendes mye i praksis og er tillagt vesentlig vekt.¹⁶ Hvorvidt det fremkommer en forpliktelse for medlemsstatene til å følge kommentarene ved tolkningen av skatteavtaler som følger modellavtalen er likevel ikke klart. Norske domstoler bruker kommentarene i omfattende grad og det må legges til grunn at de utgjør en primær rettskilde ved tolkning av norske skatteavtaler.¹⁷

Nærmere veiledning til bruk av skatteavtalenes armlengdestandard er angitt i OECDs

---

¹¹ Norsk internasjonal skatterett (2011) s. 1155

¹² Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.3.4

¹³ Ruud og Ulfstein (2006) s. 85

¹⁴ Norsk skatteavtalerett (2006) s. 50

¹⁵ Boe (1996) s. 96

¹⁶ Norsk skatteavtalerett (2006) s. 58

¹⁷ Norsk skatteavtalerett (2006) s. 58, 61 og 62

retningslinjer. Dersom transaksjoner forekommer mellom land Norge har skatteavtale med som inneholder en bestemmelse tilsvarende MTC art. 9, da skal OECD-retningslinjene tas hensyn til.¹⁸

Det er ikke etablert noe internasjonalt organ for løsning av skatteavtaletvister og det er de enkelte nasjonale myndigheter samt domstoler som tolker og anvender skatteavtalene.

1.2.3 EØS-retten

I denne delen av oppgaven anvendes EUs og EØS-rettens rettskildelære og rettskildeprinsipper. Skatterett er som utgangspunkt ikke regulert av EØS-avtalen, men det har vist seg at Norge må følge de fire friheter også på skatterettsområdet.¹⁹ EØS-avtalen inneholder internasjonale skranker for nasjonale skatteregler og er inkorporert i norsk rett ved EØS-loven.²⁰ EØS-avtalens hoveddel gjelder som norsk lov med forrang, jf. EØS-loven § 2. Med dette menes at dersom norsk lovgivning er i strid med EØS-rettslige forpliktelser, har lovgiver plikt til å foreta endring slik at det blir samsvar.²¹

Ved vurdering av om en norsk regulering er i samsvar med de fire frihetene i EØS-retten (fri bevegelse av arbeidsytelser, kapital, tjenester og etablering), er det enkelte rettskildemessige utfordringer. EU-retten har et eget rettssystem med egne lovgivere og domstoler. Dette påvirker EØS medlemslandene i stor grad.

Ordlyden i loven vil være utgangspunktet ved tolkningen.²² EØS-avtalens art. 31 sammenholdt med art. 33 om retten til fri etablering vil være sentrale bestemmelser i analysen.

Loven vil sjelden gi svar på rettsvister ettersom bestemmelsene om de fire friheter i EØS-avtalen regulerer få problemstillinger og rettspraksis vil utfylle loven og legger særlig vekt på formålsbetraktninger.²³ Sentralt er også hensynet til en rettshomogen og ensartet tolkning av EØS-avtalen. EØS-avtalens artikler skal anvendes og tolkes tilsvarende til deres motstykker i EU-retten.²⁴ Dynamisk tolkning, som innebærer at bestemmelsene i avtalen kan utvikles og endres over tid skal tas i betraktning ved tolkning av bestemmelsene.²⁵

---

¹⁸ jf. sktl. § 13-1(4)

¹⁹ Nordea Utv. 2003/1458, Fokus Bank Sak E-1/04

²⁰ EØS lov av 27. november 1992 nr. 109

²¹ EØS-rett s. 77

²² Bullen (2005) s. 80

²³ Bullen (2005) s. 80 og 81

²⁴ EØS-avtalens fortale femtende ledd

²⁵ EØS-avtalens fortale fjerde ledd

Det er tre domstoler som tolker EØS-retten; henholdsvis norske domstoler, Den europeiske fellesskaps domstol (EF-domstolen) og domstolen for European Free Trade Association (EFTA-domstolen). Avgjørelser og uttalelser av de tre domstolene er relevante rettskilder.

EØS-avtalen fastslår at så langt dens materielle innhold er i overensstemmelse med det europeiske fellesskap sin traktat (EF-traktaten), skal den fortolkes i samsvar med avgjørelser truffet av EF-domstolen før undertegning av avtalen.²⁶ Også avgjørelser etter at EØS-avtalen trådte i kraft følges i praksis.²⁷ EF-domstolen har fattet en rekke avgjørelser på området for de fire friheter og vil være en sentral rettskilde.

EFTA-domstolen er opprettet i medhold av avtale mellom EFTA-statene. Generelt følger EFTA-domstolen både hvordan EF-domstolen tolker rettsspørsmål og stilen som anvendes av domstolen. Dette gjelder avgjørelser som foreligger fra både før²⁸ og etter²⁹ EØS-avtalens ikrafttredelse.

Her kan også nevnes at EØS-avtalen inneholder en lang rekke direktiver, som er en beslutning eller et vedtak som er truffet med hjemmel i EUs grunnleggende traktater, men som ikke er bindene for Norge på skatterettens område.³⁰

EFTA har et overvåkingsorgan, EFTA Surveillance Authority (ESA) som har ansvaret for å føre tilsyn med at EØS-avtalen blir gjennomført og etterlevd i det enkelte EFTA-land. Ernst and Young har opplyst at de har innsendt klage mot Norge til ESA i slutten av september 2014, hvor de hevder at Norge med rentebegrensningsreglen (se pkt. 1.1 avsnitt 4) er i brudd med EØS-avtalen.

Spørsmål om eventuell motstrid vil ofte være behandlet i ESA som deretter fremlegger sitt syn for norske skattemyndigheter eller at EF-domstolen har avsagt dom som angår norske skatteregler. På denne bakgrunn kan det til tider eksistere motstrid mellom norsk intern rett og EØS-retten.³¹

---

²⁶ EØS-avtalen art. 6

²⁷ se f.eks Rt. 2002 s. 291 avsnitt 295-396

²⁸ ODA art. 3

²⁹ EØS avt. Art. 1, EØS-rett s. 216,

³⁰ Bullen (2005) s. 30

³¹ Bullen (2005) s. 126

1.3 Aktualitet

Nasjonale og internasjonale skattemyndigheter ønsker å tilpasse lovgivning på bakgrunn av en rask utvikling i internasjonal forretningspraksis. Bedrifter har i økende grad hatt mulighet til å forskyve skattlegging av inntekt samt karakteristikken av inntektstypen. I håp om å få bukt med de internasjonale utfordringene med beskatning arbeider OECD med hvordan dette på best mulig måte kan løses. OECD er industrilandenes samarbeidsorganisasjon for sosiale og økonomiske spørsmål. Organisasjonen utarbeidet en handlingsplan, kalt Base Erosion and Profit Shifting (BEPS), som ble utgitt 21 november 2013. Planen tar sikte på å utvikle tiltak for å motvirke problemet med uthuling av skattegrunnlag og overskuddsflytting. OECD erkjenner behovet for å arbeide raskt for å unngå nedbryting av det internasjonale skattesystemet og planlegger i stor grad å gjennomføre planen innen to år.

OECD håper ved BEPS planen å konfrontere vanskelighetene med skattlegging av global og digital økonomi, samt aggressiv skatteplanlegging. Målet med planen er å lukke smutthull og danne en konsistens i internasjonal skattlegging.³²

Action (Tiltak) 4 i BEPS planen omhandler problematikken rundt bruk av nærstående parter og tredjeparts gjeld, for å oppnå overdrevent rentefradrag. I tiltaket står at OECD vil utvikle anbefalinger om beste praksis ved regelutforming i nasjonal lovgivning. Det er flere punkter i BEPS planen som det er lagt ut forslag til. Tiltak 4 derimot vil komme i neste omgang og da formentlig før utgangen av 2015.³³

BEPS-arbeidet har sitt utgangspunkt i en erklæring fra et G20-møte i 2012.³⁴ Den internasjonale skatteproblematikken er i sentrum for organisasjonen G20, som ble etablert i 1999 og består av 19 av verdens land med ledende økonomier, pluss EU. Organisasjonen holdt møte i Australia i november 2014 der kampen mot skatteunndragelser og bedre samarbeid på tvers av grensene sto øverst på dagsordenen.³⁵

Den norske regjeringen oppnevnte den 15 mars 2013 et utvalg (Scheel-utvalget) som skal vurdere selskapsbeskatning på bakgrunn av den internasjonale utviklingen. Utvalget skal bl.a. særlig se på tiltak mot overskuddsflytting og skattemessig behandling av egenkapital og

---

³² Se OECD, BEPS plan (2013)

³³ OECD, BEPS plan (2013) action 4

³⁴ Zimmer (2014) s. 1

³⁵ Artikkel i dagens næringsliv publisert 14.11.2014, «Krever at G20 tetter skattehull»

gjeld. Rentebegrensningsregelen som begrenser fradrag for rentekostnader på lån fra beslektede selskap var allerede foreslått før Scheel-utvalget ble oppnevnt.³⁶

1.4 Avgrensning

For det første vil avhandlingen ikke ta for seg anvendelsen av rentebegrensningsregelen i et innenlandsk perspektiv.

For det andre vil oppgaven kun ta for seg modellavtalen MTC art. 9 og ikke hver enkelt skatteavtale. Bakgrunnen for dette er at Norge har inngått over 90 skatteavtaler som er bygget på MTC art. 9 og det vil derfor være hensiktsmessig å analysere problemstillingen i forhold til denne.

Formålet med oppgaven er å bidra til analysene av de ulike måtene å begrense rentefradrag på, om forholdet til skatteavtaler og EU-retten for å prøve å bestemme 1. om reglene trenger å bli modifisert, og evt. 2. hva som kan være beste praksis ved modifiseringen.

1.5 Veien fremover

I del 2 går avhandlingen inn på rentebegrensningsregelen og dens hovedtrekk. Enkelte områder behandles ikke eller blir kun behandlet summarisk ettersom disse ikke vil være særlig relevant for oppgaven videre.

I del 3, foretas en komparativ analyse av reglene som begrenser rentefradrag i alle medlemsland i EØS-landene for å se hvordan de regulerer situasjoner der det foreligger høy andel av gjeld i forhold til egenkapital. Formålet er å sammenligne de norske reglene med reglene som er aktuelle i andre EØS-land, bestemme hva de gjør på en bra måte og hva Norge eventuelt kan lære av disse landene.

I del 4 vil oppgaven gå inn på forholdet mellom MTC art. 9 og rentebegrensningsregelen i sktl. § 6-41. Oppgaven vil her ta for seg hvor utbredte begrensninger MTC art. 9 fører med seg ovenfor innenlandsk rett. Videre hvorvidt sktl. § 6-41 faller innenfor modellavtalens anvendelsesområde. Konsekvensen av at sktl. § 6-41 eventuelt må holde seg innenfor de begrensninger som følger av MTC art. 9 er at regelen ikke er kompatibel med inngåtte skatteavtaler og at anvendelsen av regelen må begrenses i skatteavtalesituasjoner for å unngå konflikt med Norges internasjonale forpliktelser.

---

³⁶ Pressemelding 15.03.2013 utgitt av finansdepartementet.

Videre vil del 5 foreta en analyse av kompatibiliteten av rentebegrensingsreglen i sktl. § 6-41 og EØS-retten. Formålet med dette er å komme frem til hvorvidt bestemmelsen vil være gyldig ovenfor EØS skattytere eller om den må endres evt. settes til side i situasjoner hvor EØS-retten kommer til anvendelse.

I del 6 vil det bli foretatt en analyse av hva som er å anse som en god tynn kapitaliseringsregel. Oppgaven vil her ta for seg de tre hovedregelsettene som benyttes til å begrense rentefradrag i interessefellesskap i EØS-området, henholdsvis; armlengdeprinsippet, debt:equity approach og den særlige rentebegrensingsregelen tilsvarende den norske i sktl. § 6-41.

Til slutt vil det foretas noen avsluttende bemerkninger i del 7. Her vil det fremgå forslag til utforming av regel for å begrense rentefradrag i Norge.

2 Rentebegrensningsregelen i skatteloven § 6-41

2.1 Innføring

Det følger av sktl. § 6-40 at renteutgifter på skattyters gjeld er fradragsberettiget. Som utgangspunkt gjelder fradragsretten renter av alle typer gjeld, med de unntak som fremgår av annet til femte ledd. Unntak fremkommer også nå av sktl. § 6-41 som er en generell regel om begrensning av fradrag for rentekostnader i interessefellesskap. Fradragsretten gjelder både norske og utenlandsk eide selskap i Norge.

Norge har som nevnt tidligere regulert den tynne kapitaliseringsproblematikken i de generelle internprisingsreglene. Internprising omfatter kort sagt prising av varer, tjenester, immaterielle rettigheter samt finansielle instrumenter ved transaksjoner mellom relaterte selskaper. Hovedregelen for internprising er at prisene skal fastsettes etter armlengdeprinsippet, jf. skatteloven § 13-1 samt artikkel 9(1) i OECDs mønsteravtale. Med det menes at prisene som settes på konserninterne transaksjoner skal være i samsvar med det to uavhengige parter ville ha avtalt i sammenlignbare situasjoner. Det følger også av aksjeloven/allmennaksjeloven § 3-9 at «transaksjoner mellom selskap i samme konsern skal begrunnes på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper». Armlengdeprinsippet tilsier at i et låneforhold, så skal rente og gjeldsgrad mellom nærstående parter ved finansiering, være på armlengdes vilkår. Tidligere bestemmelser er fortsatt relevante ved fastleggelsen av rentefradrag i interessefellesskap, men det er likevel nærliggende å anta at rentebegrensningsregelen vil overta deler av reguleringen.³⁷

Både armlengdeprinsippet og rentebegrensningsregelen kan i prinsippet anvendes i interessefellesskap under samme gjeldsforhold. Det er ut fra forholdet mellom de bestemmelsene nærliggende at armlengdeprinsippet vil være særskilt relevant ved fastsettelse av om rentenivået er på armlengdes vilkår. Rentebegrensningsregelen på sin side overtar den tidligere reguleringen som ble foretatt av armlengdeprinsippet som omhandlet fastsettelsen av hvor mye rentekostnader som eventuelt ikke kan fradragsføres.

Høyesterett har gjennom langvarig praksis utviklet den ulovfestede gjennomskjæringsregel. Grunnvilkåret går ut på at det overveiende formål med en handling er skattemessig motivert. I tillegg kreves etter en helhetsvurdering, at skattyters formål med disposisjonen og

---

³⁷ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.6

omstendighetene for øvrig, anses som stridende mot skattereglenes formål.³⁸ Denne normen kan også brukes ved spørsmål angående tynn kapitalisering og vil fortsatt være relevant ved siden av rentebegrensningsregelen.³⁹

2.2 Bakgrunnen for innføringen av sktl. § 6-41

Globalisering bidrar til å redusere betydningen av avstander og statsgrenser, mens kapitalmobilitet bidrar til økt bevegelse av real- og finanskapital mellom land. Som følge av at globaliseringen og kapitalmobiliteten har økt, forekommer mer skatteplanlegging over landegrenser. Rentefradrag har vært en metode som er anvendt for å spare skatt.

Saker skatteetaten har arbeidet med, har indikert at noen selskap utnytter retten til forholdsvis vide rentefradrag i Norge. Samtidig har empiriske studier vist at internasjonale konsern rapporterer mindre skattemessig overskudd i forhold til selskap som kun driver virksomhet innenlands. Dette kan det være flere grunner til, men benyttelse av rentefradrag kan være en av dem.⁴⁰

Armlengdeprinsippet utformet i både sktl. § 13-1 har vært vanskelig for ligningsmyndighetene å benytte på gjeldsfinansiering innad i grenseoverskridende konsern. Også den ulovfestede regelen om skattemessig gjennomskjæring er vanskelig og ressurskrevende å anvende. Bestemmelsene er skjønnsbaserte i motsetning til rentebegrensningsregelen som er en sjablong regel. Det er anført at dette skal gjøre det enklere å beregne og håndheve skattelegging av rentefradrag i konsern.⁴¹ Regjeringen la på denne bakgrunn frem forslag til rentebegrensningsregelen i 2013.

Et hovedformål med rentebegrensningsregelen er å hindre norsk provenytnap på bakgrunn av skattetilpasning i flernasjonale konsern.⁴² Konsern, med selskaper som opererer i ulike land, har incentiver til å utnytte ulike lands skatteregler herunder størrelsen på selskapsskatten. I Norge, med høy skattesats, vil det være fordelaktig å plassere gjeld og med det rentekostnader. Rentekostnadene fra det norske selskapet, kanaliseres deretter til nærstående

---

³⁸ Zimmer (2010) s. 53 og 54

³⁹ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.3.5

⁴⁰ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt.4.2.1

⁴¹ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt.4.2.1

⁴² Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.9.1

selskap, i jurisdiksjoner med lav eller ingen skattlegging. Rentenivået settes gjerne forholdsvis høyt, jo høyere rente, desto mer fradrag, mens skattlagt inntekt for motsvarende selskap i lavskattland vil være liten eller ikke eksisterende.⁴³

I følge finansdepartementet har fordelene flernasjonale konsern har, blant annet på bakgrunn av rentefradrag, ført til konkurransevridning for innenlandske virksomheter som ikke har samme tilpasningsmuligheter.⁴⁴

Det vil med rentebegrensingsregelen gjøre det mindre attraktivt for multinasjonale konsern å finansiere sine norske selskap med intern- og i noen tilfeller ekstern gjeld.⁴⁵ Bakgrunnen for dette er at visse typer gjeld, på nærmere vilkår, vil kunne bli nektet fradragsført ved ligningen.

2.3 Regelens hovedtrekk (Sktl. § 6-41)

2.3.1 Innledning

I det følgende vil rentebegrensingsregelens særlige hovedtrekk bli analysert nærmere. Det vil først bli sett på hvem regelen gjelder for og deretter hva som ligger i begrepet «nærstående parter». Videre vil rentebegrepet analyseres, hva som ligger i at det gis en generell fradragsramme på NOK 5 mill. og beregningsgrunnlaget gjennomgås. Til slutt vil foretas noen avsluttende bemerkninger.

2.3.2 Hvem regelen gjelder for

Avskjæringen av rentefradrag gjelder for netto rentekostnader på gjeld til nærstående, jf. sktl. § 6-41 tredje ledd annet punktum. Det er fire grupper av selskaper bestemmelsen omfatter og disse er opplistet i § 6-41 første ledd bokstavene a til d.

1. Aksje- og allmennaksjeselskap ligger i kjerneområdet for regelen, (jf. § 6-41(1)a jf. § 2-2(1)a),
2. Regelen gjelder også andre selskaper som er selvstendige skattesubjekter (sktl. § 2-2(1)),
3. Deltakerlignende selskap, henholdsvis ansvarlig selskap og kommandittselskap mv. er omfattet (jf. § 6-41(1)b), samt

---

⁴³ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.1

⁴⁴ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt.4.2.1

⁴⁵ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.1

4. Norsk-kontrollerte utenlandske selskaper hjemmehørende i lavskattland (NOKUS). Norsk filial⁴⁶ av utenlandsk selskap (jf. 6-41(1)d).

Rentebegrensingsreglen gjelder ikke for fysiske personer og finansinstitusjoner.

2.3.3 Nærstående parter

For at fradrag for renter eventuelt skal nektes, må det foreligge et interessefellesskap mellom partene i låneavtalen, slik at disse anses som nærstående, jf. § 6-41(1) bokstav a til d.

Det fremgår av bestemmelsens fjerde ledd hva som defineres som «nærstående». Begrepet skal forstås på samme måte som i lignl. § 4-12 som omhandler oppgave- og dokumentasjonsplikt for nærstående.⁴⁷ Det er nok at kravet til eierskap eller kontroll er oppfylt på et tidspunkt i inntektsåret, jf. § 6-41(4). Långiver og låntaker kan være hjemmehørende i Norge eller i utlandet. Bestemmelsen angir en vid krets av subjekter som skal anses som nærstående.

Bokstav a regulerer tilfeller hvor låntaker eier eller kontrollerer den nærstående. Tilsvarende vil gjelde dersom långiver kontrollerer eller eier låntaker (bokstav b). Likeså omfattes selskap eller innretning som nærstående eiere av skattyter har betydelig eierskap i (bokstav c). Slektninger til personlige eiere av skattyter som disse eier eller kontrollerer omfattes også (bokstav d). For å anses som nærstående må det foreligge en 50% eierandel eller tilsvarende kontroll. Tanken er at långiver med denne terskelen har bestemmende innflytelse over låntaker. Både direkte og indirekte kontroll eller eierskap er tilstrekkelig.

Indirekte eierskap der hvert ledd eier minst 50% er omfattet av § 6-41(4). Ved utregning av indirekte eierandeler skal alle eierandeler på minst 50 % tas med, selv om man ved å multiplisere eierandelene kommer til at den indirekte eierandelen ikke utgjør 50 % eller mer. Med kriteriet «kontrollerer» menes tilfeller hvor «bestemmende innflytelse» over det annet rettssubjekt oppstår på annet grunnlag enn eierskap.⁴⁸

2.3.4 Rentebegrepet

---

⁴⁶ En filial er ikke et eget rettssubjekt, men en fast etablert enhet i et selskap. En filial er således en underavdeling som holder til et annet sted enn hovedavdelingen av en virksomhet.

⁴⁷ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.11.1

⁴⁸ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.11.3.

Størrelsen på netto rentekostnader skattesubjektet har er avgjørende for om rentebegrensingsregelen får anvendelse og danner utgangspunkt for beregningen av rammen for begrensning av rentefradraget, jf. tredje ledd. Det er netto rentekostnader til nærstående som eventuelt skal begrenses. Netto rentekostnader tilsvarer rentekostnader fratrukket renteinntekter. Som renteinntekter forstås inntekter som inngår i sktl. § 5-1 og § 5-20 første ledd bokstav b.⁴⁹ Det er rentekostnader som kan fradragføres etter sktl. § 6-40 som inngår i beregningsgrunnlaget, jf. sktl. § 6-41 annet ledd første punktum.

Som «renter av gjeld» regnes som utgangspunkt alle omkostninger til långiver i forbindelse med anskaffelse og opprettholdelse av lånekapitalen.⁵⁰ På visse vilkår kan også kostnader med sammensatte obligasjoner og garantiprovisjon medregnes. Overkurs- og underkurs på lån medregnes også.⁵¹

Utgangspunktet er at bestemmelsen anvendes på renter fra lån gitt innad i konsernet, såkalt interne lån og at eksterne renter er fullt ut fradragberettiget. Det er likevel av omgåelsehensyn, visse eksterne lån som skal anses som interne, jf. § 6-41(6). Dette er noen ganger tilfellet der et morselskap har stilt sikkerhet for gjelden til et datterselskap.

Det fremkommer to unntak fra sktl. § 6-41 sjette ledd om at eksterne gjeld skal likestilles med intern gjeld.

Unntak gjelder for det første i tilfeller der selskapet eller innretningen som har stilt sikkerhet for gjelden er eid eller kontrollert direkte eller indirekte med minst 50 % av låntakeren.

For det andre gjelder unntak for tilfeller der sikkerheten fra den nærstående parten er stilt i form av pant i eierandel i låntakeren eller fordring på låntakeren.⁵² Det kan også være tilfelle ved såkalte «back to back» lån, f.eks. hvor et selskap får lån fra en uavhengig bank mot at nærstående selskap setter inn et tilsvarende beløp i banken.⁵³

2.3.5 Nedre terskel på 5 millioner

Rentebegrensingsregelen kommer *ikke til anvendelse*, dersom samlede interne og eksterne netto rentekostnader, er under en terskel på NOK 5 mill., jf. sktl. § 6-41 tredje ledd første

---

⁴⁹ Prop. 1LS (2013-2014) pkt. 4.8.1

⁵⁰ Lignings-ABC emne: Renter av gjeld.

⁵¹ Prop. 1LS (2013-2014) pkt. 4.8.1 og 4.8.3

⁵² Forskrift for unntak for visse typer lån med sikkerhetstillelse fra nærstående § 6-41-1

⁵³ Prop. ILS (2013-2014) pkt. 4.12.1

punktum. Formålet med terskelbeløpet er å forenkle administrasjonen av rentebegrensningsregelen.⁵⁴

2.3.6 Beregningsgrunnlag

Rentefradragsbegrensningen beregnes for hvert enkelt selskap. Det er altså ingen samordning i skattekonsern, med unntak av muligheten for konsernbidrag mellom selskapene.

Det følger av bestemmelsens tredje ledd at ved beregningen av rentefradragsrammen på 30 %, skal utgangspunkt tas i alminnelig inntekt. Skattemessige avskrivninger og netto skattemessige rentekostnader legges ved (§ 6-41(3), eventuelle mottatte eller avgitte konsernbidrag skal også inngå⁵⁵. Beregningen er en tilnærming til det regnskapsmessige resultatbegrepet EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization/Resultat før rentekostnader, skatt, avskrivninger og avdrag) som vil si alminnelig inntekt før eventuell fradragsbegrensning (§6-41(3)).

EBITDA er egnet til å si noe om virksomhetens gjeldsbetjenings evne og resultatet er da beregningsgrunnlaget. Rentene som kan fradras vil da utregnes ved å ta 30% av beregningsgrunnlaget. Overstiger netto rentekostnader dette beløpet, vil resterende bli avskåret, men fremførbart.

Rentebetalinger til og fra skattesubjekter i interessefellesskap (interne renter) samt rentebetalinger til og fra uavhengige tredjeparter (eksterne renter) skal med.⁵⁶ Det er kun fradrag for interne rentekostnader som kan begrenses (§6-41(3)). Årets underskudd og fremførbart underskudd fra tidligere år vil være med å påvirke årets EBITDA. Årets alminnelige inntekt kan være negativ, men fremførbart underskudd kan ikke gi negativ alminnelig inntekt.

Avskåret rentefradrag kan fremføres i alminnelig inntekt i de påfølgende 10 år (§6-41(7)). Formålet med fremføringsadgangen er å gi en bedre mulighet for rentefradrag i virksomheter som har store variasjoner i inntjening, ettersom størrelsen på inntektene til virksomheten påvirker resultatstørrelsen (EBITDA) og dermed fradragsrammen. Mye inntjening ett år og lite et annet år vil dermed kunne utjevnes ved at rentefradrag kan fremføres. Såkalt «Ubenyttet» rentefradragsramme er det ikke adgang til å fremføre.⁵⁷ Med dette menes at

---

⁵⁴ Prop. ILS (2013-2014) pkt. 4.13

⁵⁵ sktl. §6-41(3) og Prop. ILS (2013-2014) pkt. 4.7.1

⁵⁶ Prop. ILS (2013-2014) pkt. 4.7.1

⁵⁷ Prop. ILS (2013-2014) pkt. 4.14.1

netto rentekostnader som fradragsføres kan være mindre enn det beløpet virksomheten totalt sett kan få fradrag for etter regelen og virksomheten har da «ubenyttet» rentefradragsramme.

2.4 Foreløpige konklusjoner

I tilfeller av finansiering av et norsk selskap, som er en del av et internasjonalt konsern, vil reglene anvendes tilsvarende som ovenfor helnorske konsern. Det er ingen spesielle unntak på bakgrunn av at finansiering skjer med gjeld opptatt i EØS-land eller dersom gjelden er opptatt i land Norge har skatteavtaler med.

I bergningsgrunnlaget, EBITDA, tillegges konsernbidrag blant annet før utregningen av tillatt rentefradrag. Dette fører til at beregningsgrunnlaget blir høyere og dermed at tillatt rentefradrag også blir høyere. Konsernbidrag kan kun gis mellom norske selskaper og dette vil da være en fordel for norske konsern.

Rentebegrensningsregelen trer ikke inn dersom netto rentekostnader er under NOK 5 mill. Denne terskelen vil også gjelde for selskaper som er bosatt i EØS-land samt skatteavtalepartnere.

3 Ulike reguleringer av tynn kapitalisering i EØS-landene

3.1 Innledning

Oppgaven vil her analysere regelsettene EØS-landene benytter til å begrense rentefradrag. Den vil videre se på om disse landene har regler som begrenser rentefradrag, de viktigste funksjonene i systemet og eventuelle unntak fra reglene.

Den finansielle situasjonen i EØS-landene i de seneste årene er en av flere årsakene til behovet for en ny type rentebegrensningsregel. Først ut var Danmark i 2007 og senere har ni andre medlemsland, inkludert Norge, fulgt etter. Oppgaven vil her analysere regelsettene EØS landene benytter. Landene som har en tilsvarende regel til sktl. § 6-41 vil bli særskilt behandlet.

3.2 Ulike regelsett anvendt

Flere land benytter seg av ulike regelsett for å få bukt med tynn kapitaliserings tilfeller. Noen land holder seg til en av metodene, mens andre benytter seg av flere metoder. Det er mange ulike tilnærminger som benyttes for å regulere tynn kapitalisering av selskaper og OECD har ikke anbefalt et regelsett fremfor et annet. OECD har likevel uttalt at regulering av problematikken typisk vil skje ved to ulike metoder:

1. Ved å bestemme en grense for hvor mye renteutgifter på gjeld som er fradragsberettiget, eller
2. Bestemme en maksimal andel av renter som kan bli fratrukket i forhold til hvilken rentesats som er benyttet.⁵⁸

Under det første punktet hører både armlengdeprinsippet og «debt:equity approach» til. Med en tilnærming etter armlengdeprinsippet, menes her at den maksimalt tillatte gjeld er det gjeldsbeløpet som en urelatert långiver vil være villig til å låne til selskapet, dvs. den totale gjelden som låntaker kan låne fra en långiver som er på armlengdes avstand. «Debt:equity approach» er en anvendelse av forholdstall mellom gjeld og egenkapital. Er selskapet innenfor dette forhold, vil alle renter kunne fradragsføres.⁵⁹ Det er svært mange land som benytter en slik tilnærming ved siden av armlengdeprinsippet.

---

⁵⁸ Thin capitalization, OECD (2012) s. 7

⁵⁹ Thin capitalization, OECD (2012) s. 8

Under det andre punktet hører en metode som begrenser beløpet av renter som kan bli fradragført i henhold til renteutgiftenes størrelse i forhold til en annen variabel. Den norske rentebegrensingsregelen i sktl. § 6-41 faller inn under denne kategorien.

3.2.1 Land med armlengdeprinsippet

Mest utbredt er armlengdeprinsippet og alle EØS-landene anvender dette på transaksjoner mellom nærstående.⁶⁰ Noen land benytter prinsippet alene, men mange har også andre regelsett.

Kroatia skiller seg noe ut ettersom de anvender landets armlengdeprinsipp som utgangspunkt kun på grenseoverskridende transaksjoner mellom nærstående parter. Prinsippet utvides i visse tilfeller til innenlandske foretak dersom et av foretakene er i en taps posisjon eller i en spesiell situasjon.⁶¹

Det er syv EØS medlemsland som ikke er medlem av OECD⁶², henholdsvis Bulgaria, Kypros, Latvia, Litauen, Liechtenstein, Malta og Romania, men disse landene benytter seg også av armlengdeprinsippet.⁶³

England, Slovakia, Island, Lichtenstein, Kypros, Estland, Irland og Malta har ikke andre særskilte regler om tynn kapitalisering.⁶⁴

3.2.2 Land med Debt:equity ratio

Luxemburg har den mest fordelaktige regelen ovenfor skattytere ettersom forholdstallet er 6:1. Med det menes at skattyter kan ha 6 deler gjeld og 1 del egenkapital for så å få alle renteutgiftene fradragført.

---

⁶⁰ EY. Transfer Pricing EY country handbook (2013): Østerrike s. 20, Belgia s. 23, Kroatia s. 48, Tsjekkia s. 51, Estland s. 70, Finland s. 72, Tyskland s. 79, Ungarn s. 95, Irland s. 104, Italia s. 110, Luxemburg s. 129, Nederland s. 140, Portugal s. 167, Sverige s. 196, Storbritannia s. 215, Grant Thornton. Transfer pricing global reference guide (2013): Frankrike s. 17, Slovakia s. 74, Spania s. 77 og PwC. international transfer pricing: Danmark s. 364, Slovenia s. 739, Polen s. 683, Island s. 472, Hellas s. 446, Romania s. 705, Litauen s. 572, Latvia s. 562, Bulgaria s. 298. Deloitte. høydepunkter i Lichtenstein (2014) s. 2, EU. Cyprus profile. Malta transfer pricing profile (2014) s. 11

⁶¹ EY. Transfer Pricing EY country handbook (2013) s. 48

⁶² OECD member countries og OECD Slovenia, se litteraturliste for nettsider

⁶³ PwC. international transfer pricing: Romania s. 705, Litauen s. 572, Latvia s. 562, Bulgaria s. 298, Deloitte. høydepunkter i Lichtenstein (2014), EU, Malta transfer pricing profile s. 1

⁶⁴ PwC. international transfer pricing: Irland s. 515, England s. 812-813, Island s. 472, PwC. Taxes at A Glance (2013) Slovakia s. 56, Estland s. 20, Deloitte. høydepunkter i Lichtenstein (2014) s. 2, EU. Cyprus profile, Malta transfer pricing profile (2014) s. 11

Bulgaria, Ungarn, Polen og Romania har alle en forholdstallsregel på 3:1. Østerrike, Kroatia, Tsjekkia, Latvia, Slovenia og Litauen har forholdstallsregel på 4:1, mens Belgia har forholdstallsregel på 5:1.⁶⁵

3.2.3 Land med rentebegrensingsregel

3.2.3.1 Introduksjon

Regelen i sktl. § 6-41 går i alminnelighet under det generelle navnet «*rentebegrensingsregel*» og dette begrepet vil også bli benyttet for andre lands lignende regler.

EØS-land fokuserer under rentebegrensingsregelen på renter som er betalt eller skal betales i relasjon til inntekten som opptjenes i virksomheten. Beregningsgrunnlag kan for eksempel være gitt i relasjon til en størrelse av rentebeløpet som korresponderer med en eventuell profitt.⁶⁶ Her inkluderes regler som begrenser renter både ut fra størrelsen EBITDA, EBIT, skatteraten i det motsvarende inntektsland og den skattemessige balanse.

De ulike landene med rentebegrensingsregelen har valgt noe ulik utforming, men har mange likhetstrekk. Oppgaven vil særlig fokusere på de bestemte sider nevnt nedenfor ved gjennomgang av de enkelte lands rentebegrensingsregler:

- ✓ Beregningsgrunnlag og prosentandelen som benyttes for å finne rentefradragsrammen,
- ✓ Det vil undersøkes hvorvidt landene har en *sikkerhetsventil* i regelverket, med dette menes et unntak fra regelen som medfører at skattyter kan dokumentere at prisen er fastsatt på bakgrunn av kommersielle forhold og likevel få rentefradrag,
- ✓ Andre unntak fra regelen som tillater fradrag for renteutgifter,
- ✓ Hvorvidt konsernet kan bli sett på som et hele ved beregningen, og
- ✓ Sentralt er også om landene benytter en terskel, slik at renteutgifter under denne alltid vil være fradragsberettiget.

Land som benytter seg av flere reguleringer undersøkes og her skiller særlig Danmark og Frankrike seg ut.

---

⁶⁵ PwC. Taxes at A Glance (2013); Bulgaria s. 15, Kroatia s. 17, Tsjekkia s. 19, , Latvia s. 31, Litauen s. 34, Ungarn s. 25, Polen s. 47, Romania s. 50, Slovenia s. 60. Østerrike; Deloitte. Austria Highlights (2014) s. 1 og 2, Belgia; Vmb. Tax news letter, Belgia (2012) s. 1, Deloitte. Luxembourg guide (2013)

⁶⁶ Thin capitalization, OECD (2012) s. 15

3.2.3.2 *Finland*⁶⁷, *Tyskland*⁶⁸, *Italia*⁶⁹

Finland, *Tyskland* og *Italia* har mye likheter i sine rentebegrensningsregler og vil derfor bli behandlet sammen. *Italia* og *Finland* har bygget sin lovgivning på de tyske reglene. Bakgrunnen for å behandle disse sammen er også at de norske reglene er særlig like og er bygget på de finske og tyske reglene.⁷⁰

I *Tyskland* er det en rentebegrensningsregel på 30% av EBITDA. Det er ingen begrensning i fradrag retten når en av følgende betingelser oppfylles:

1. Netto renteutgifter under EUR 3 mill.⁷¹
2. Selskapet ikke er del av en gruppe og betalte renter til aksjonærer som eier mer enn 25% ikke overstiger 10% av netto renteutgifter

I *Finland* får begrensningen kun anvendelse dersom netto rentekostnader betalt til nærstående overstiger EUR 500 000. *Italia* har ingen slik terskel.

I *Finland* er det kun interne renter som kan nektes fradragført og begrensningen kan således ikke være høyere enn netto rentekostnader til nærstående. I *Tyskland* og *Italia* kan både intern og ekstern gjeld bli avskåret og med det ikke fradragført ved ligningen.

De tre landene opererer alle med en prosentsats på 30% av EBITDA. Felles er at selskap med høyere netto rentekostnad ikke får fradrag for den delen som overstiger 30 % av den skattemessig fastsatte EBITDA. I *Tyskland* og *Finland* må netto rentekostnad overstige tersklene for at renter skal kunne avskjæres.

De finske reglene har et unntak som går ut på at det alltid gis fradrag for rentekostnader dersom selskapet kan vise at egenkapitalgraden er tilsvarende eller høyere enn motsvarende forholdstall i konsernregnskapet.

---

⁶⁷ Høringsbrev finansdepartementet pkt. 4.4 og Deloitte. *Finland* (2014) s. 2.

⁶⁸ Høringsbrev finansdepartementet pkt. 4.5, Deloitte. *Germany Highlights* (2014) s. 2 og PwC. *Tyskland* (2013/2014) s. 434

⁶⁹ Deloitte. *Italy highlights* (2012) og PwC. *international transfer pricing* (2013/2014) s. 535

⁷⁰ Prop. ILS (2013-2014) Pkt 4.6

⁷¹ Kildene er her ikke entydige. PwC sier EUR 1 mill. Finansdep høringsbrev og Deloitte highlights sier EUR 3 mill. Se note ovenfor.

Tyskland anvender «worldwide enterprise exemption» som går ut på at rentebegrensingsregelen ikke anvendes dersom egenkapitalandelen i det aktuelle selskapet ikke er mer enn 2%⁷² under egenkapitalandelen i konsernet.

3.2.3.3 *Spania*⁷³, *Hellas*⁷⁴ og *Portugal*⁷⁵

Spania, *Hellas* og *Portugal* har særlig like regler og disse vil bli behandlet sammen. De har både lik terskel der alle renter kan fradragsføres.

Spania benytter en generell rentebegrensingsregel som gjelder for alle netto rentekostnader samt en spesiell regel. Den spesielle rentefradrag reglen er rettet mot renter påløpt for å kjøpe aksjer i et selskap i konsernet eller til å øke sin aksjekapital eller egenkapital.

Det Spania kaller generell rentebegrensingsregel har også Portugal og Hellas. Den generelle rentebegrensingsregelen gjelder både for *konsernintern og tredjeparts rentekostnader*. Regelen referer seg til to grenser, nemlig at;

1. Netto rentekostnadene ikke kan overstige 30% av EBITDA i Portugal og Spania, mens den i Hellas er på 25%, og
2. Renteutgifter tilsvarende eller under EUR 1 mill. er fullt ut fradragsberettiget. Portugal og Hellas har benyttet seg av en overgangsperiode der reglene er mildere i starten. I 2014 kan 60% av EBITDA fradragsføres, i 2015 50%, i 2016 40% for så at prosentandelen ender på 30% i 2017.

3.2.3.4 *Danmark*⁷⁶

Dansk lovgivning inneholder tre regelsett med restriksjoner som virker sammen for å motvirke redusert skattegrunnlag til utlandet gjennom utnyttelse av rentefradrag. Reglene er ansett for å være veldig kompliserte og detaljerte.⁷⁷

Det ene tiltaket går ut på at et konsern ikke kan fradragsføre den del av rentene som relaterer seg til gjeld overskytende DKK 10 mill. og som samtidig er høyere enn 4 x egenkapitalen.

---

⁷² Kildene er her ikke entydige. PwC sier 1%. Finansdep høringsbrev og Deloitte highlights sier 2 %. Se note ovenfor.

⁷³ PwC international transfer pricing s. 754 og PwC. European tax news alert (Spain) (2012)

⁷⁴ Deloitte. Greece Tax News (2014) og RSM. Tax Alert - Greece: Thin capitalisation rules (2014)

⁷⁵ Deloitte, international tax portugal, highlights 2014 og Portugal; Garrigues. (2013) s. 1

⁷⁶ Høringsbrev finansdepartementet pkt. 4.2 og PwC. Danmark internprising

⁷⁷ Lund og Korsgaard (2008) s. 302

Begrensning beregnes på konsolidert basis for konsernet. Videre begrenses kun renter på lån fra en eier med kontrollerende innflytelse. Lån som rammes av bestemmelsen er både *interne lån samt der en garanti er gitt til tredjepart* for å kunne innhente lån. Hvis den danske skattyter kan bevise at gjelden er gitt på *markedsmessige vilkår*, vil fradrag ikke bli nektet.⁷⁸

Det andre tiltaket setter begrensning på rentefradrag av netto finanskostnader. Det gis fullt fradrag innenfor et grunnbeløp på DKK 21,3 mill. Bestemmelsen begrenser fradrag for netto finansieringskostnader til en fastsatt andel av selskapets aktiva. Regelen gjelder både lån fra nærstående og uavhengige parter.

Det tredje regelsettet inneholder en begrensning på andel av rentefradrag som kan redusere skattbar inntekt. Resultatstørrelsen Earnings Before Interest and Taxes (EBIT) benyttes ved beregning. Et selskap kan her redusere skattbar inntekt gjennom fradrag for netto finanskostnader med maksimalt 80% av EBIT. Begrensningen beregnes på konsolidert basis for selskapene i fellesskap og det gis også her fullt fradrag inntil et grunnbeløp på DKK 21,3 mill.

3.2.3.5 Nederland⁷⁹

Regelen begrenser rentefradrag på spesifikke transaksjoner knyttet til lånefinansiering av andeler i datterselskap eller kapitaltilførsel til deltakere. Det er en generell fradragsramme på EUR 750,000 per år av netto rentekostnader. Etter regelen kan en skattyter ikke fradragsføre overdrevne renteutgifter relatert til lån tatt både fra *relaterte og tredjeparts kreditorer*. For å vurdere om finansieringen er overdrevent bestående av gjeld benyttes den skattemessige balanse som utgangspunkt for vurderingen.

Et unntak Nederland benytter seg av er at rentebegrensingsreglene ikke anvendes dersom gjelden knytter seg til investeringer og oppkjøp av selskaper som inngår i konsernet, og gjeldsfinansieringen er benyttet til å utvide konsernets forretningsaktiviteter.

3.2.3.6 Sverige⁸⁰

Hovedregelen er i dag at renter til et selskap i samme interessefellesskap ikke er fradragsberettiget. Rentebegrensings regler gjelder på *lån fra alle nærstående parter* med mindre en av følgende unntak foreligger.

---

⁷⁸ PwC. international transfer pricing s. 374

⁷⁹ Taxand. Dutch thin capitalisation rules will be abolished (2013)

⁸⁰ Høringsbrev finansdepartementet pkt. 4.3 og Deloitte. Sweden highlight (2014) s. 2

For det første gjelder regelen ikke dersom mottakeren beskattes med en sats på 10% eller mer etter lovgivningen i den stat hvor inntekten hører hjemme. Dette er en hypotetisk test og det kreves ikke at inntekten faktisk skattlegges. Men fra og med 2013 kan fradrag nektes likevel dersom skatteverket kan bevise at oppkjøpet og gjelden som ligger til grunn for rentekostnader er overveiende skattemessig motivert.

For det andre kommer regelen ikke til anvendelse dersom kjøpet av eierandelen og valg av finansieringsform (gjeld) har *begrunnelse i tilstrekkelige forretningsmessige årsaker*. Dersom dette kravet er oppfylt, vil rentene fradragføres selv om vilkårene i 10 % regelen ikke foreligger. Dette er sikkerhetsventilen i regelverket.

Den svenske rentebegrensingsregelen har blitt gransket av EU-kommisjonen.

Kommisjonen har uttalt at 10% regelen muligens er i konflikt med EU loven og etableringsretten. Sverige forsvarte reglen i april 2013. Kommisjonens respons er avventende og utfallet kan være at det føres sak fremfor EU domstolen eller at de svenske reglene er aksepterte av EU-retten.

Den svenske komité fremla forslag til lovendringer den 12. juni 2014 ovenfor regjeringen, der den foreslår store bedrifts skattemessige endringer blant annet om fradrag for renteutgifter.

Hovedforslaget til komiteen er at gjeld og egenkapital behandles på samme måte. Videre foreslår komiteen en «finansiering kvote» som utgjør 25% av skattepliktig inntekt, noe som i praksis vil bety en reduksjon av skattesats til 16,5%. Den foreslåtte begrensningen skal ikke bare gjelde for renter, men for alle typer finanskostnader.⁸¹

Dette er første skritt i lovgivningsprosessen og forslagene til lovendring må presenteres for Riksdagen før de eventuelle endringene kan bli vedtatt.

3.2.3.7 Frankrike⁸²

Frankrike har flere bestemmelser som begrenser fradragrett for renter på visse lån mellom nærstående parter.

---

⁸¹ EY. global tax alert, major corporate tax changes proposed in sweden (2014).

⁸² Grant Thornton. Transfer pricing global reference guide (2013) s. 17-20 og PwC Frankrike (2013/2014) s. 426 og 427 og KPMG. France - Draft guidelines for interest deductions on related-party loans (2014)

Den første testen som gjøres av franske myndigheter er om långiver er underlagt «sufficient taxation» i samme inntektsår. Fradrag for renter er kun er tillatt dersom slik tilstrekkelig skattlegging foreligger. Skattlegging av renteinntekt må være minst 25% av den franske selskapsskatten. Av retningslinjene til bestemmelsen fremkommer at hvorvidt renteinntekten er skattlagt i utlandet på det aktuelle rentenivå er en teoretisk analyse og ikke en reell analyse. Med dette menes at renteinntekten ikke praktisk sett må ha blitt skattlagt i utlandet, men at det holder med at reglene i landet tilsier at slik skattlegging skal forekomme. *Renter betalt til nærstående parter* (eller med garanti fra nærstående) må enten tilfredsstille en rente fastsatt av franske skattemyndigheter, eller dersom renteutbetalingen er høyere enn dette, må rentenivået være på *armlengdes vilkår*. Skattyter har bevisbyrden.

I tillegg til denne bestemmelsen benytter Frankrike debt:equity approach, som er test nummer to, der fradrag kan bli avskåret selv om rentebegrensningsreglen ikke griper inn. Det kan bli nektet fradrag dersom den overstiger *alle* de tre følgende begrensningene i samme inntektsår:

1. Renter som knytter seg til finansiering gitt av nærstående parter innenfor grensen på 1,5 ganger netto egenkapital av debitor.
2. 25% av justert netto resultat før skatt, og
3. Renteinntekter mottatt fra nærstående parter

Den delen av rentene som overstiger de tre begrensningene kan ikke bli fradragsført i det aktuelle år med mindre beløpet er under EUR 150 000.

Tynn kapitaliseringsreglene kommer ikke til anvendelse dersom det franske gjelds tyngede selskapet, kan bevise at gjeld til egenkapitalandel av konsernet overstiger selskapets egen gjeld til egenkapitalandel.

3.3 Oppsummering

Det er ovenfor vist at EØS-land benytter seg av ulike kombinasjoner av regelsettene for å få bukt med tynn kapitaliserings problemet. Gjengangeren er at armlengdeprinsippet kombineres med enten rentebegrensningsregel eller debt:equity ratio. Det er en generell trend som går ut på at flere og flere land implementerer bestemmelser lignende den norske rentebegrensningsregelen i sktl. § 6-41. Noen land bruker også kun armlengdeprinsippet.

Det er her vist at mange EØS-land har innført rentebegrensningsregelen med mange likhetstrekk som den norske i sktl. § 6-41 har. Det som går igjen i de ulike land er særlig

beregningsgrunnlaget, EBITDA. Danmark skiller seg særlig ut med prosentandelen 80%. De andre landene ligger på 25 eller 30%. Dette kan skyldes at Danmark har flere regler som motvirker tynt kapitaliserte selskap.

I flere land kan rentebegrensingsregelen treffe økonomiske ordninger som er kommersielt begrunnet. Enkelte land har klart å unngå dette i stor grad ved å innføre ulike unntak i regelverket. I Frankrike, Sverige og Danmark foreligger en sikkerhetsventil der fradrag for renter på lån ikke kan bli begrenset dersom debitor selskapet kan bevise at renteutgiften er lik eller høyere enn den ville vært hos en ekstern långiver. Sverige og Frankrike benytter seg også av en teoretisk test, der selskapsskatten til landet renteutgiftene kanaliseres til, blir tatt i betraktning. Er inntekten ansett som tilstrekkelig skattlagt vil renteutgiftene ikke bli avskåret. Som vist ovenfor vil en skattyter i Finland og Frankrike alltid gis fradrag for rentekostnader hvis det finske selskapets egenkapitalgrad er tilsvarende eller høyere enn konsernet sett under ett. En lignende regel har Tyskland. I Nederland kommer rentebegrensingsregelen som vist ikke til anvendelse dersom gjelden knytter seg til investeringer og oppkjøp av selskap som blir en del av konsernet. Norges rentebegrensingsregel er særlig lik de finske og tyske reglene, men et unntak fra regelen er ikke innført slik som disse har.

Land med rentebegrensingsregel skiller seg fra hverandre ved at noen kun begrenser fradrag for rentekostnader på intern gjeld, mens andre også begrenser fradrag for rentekostnader på ekstern gjeld.

4 Forholdet mellom rentebegrensningsregelen i sktl. § 6-41 og OECD art. 9 i modellavtalen.

4.1 Innledning

Oppgaven vil her analysere forholdet mellom rentebegrensningsregelen og MTC art. 9 i modellavtalen.

MTC art. 9 vil først bli gjennomgått. Deretter vil forholdet mellom norsk rett og skatteavtalerett vil bli behandlet. Et særlig viktig spørsmål er hvorvidt MTC art. 9 innebærer en restriksjon på avtalepartenes mulighet til å utforme interne bestemmelser som går ut over armlengdeprinsippet, eller om MTC art. 9 kun er av illustrativ karakter og kun statuerer et eksempel for utforming. Det vil analyseres hvorvidt rentebegrensningsregelen faller innenfor MTC art. 9s anvendelsesområde eller om den faller utenfor. Faller den utenfor dens anvendelsesområde er den en internrettslig regulering som ikke begrenses av skatteavtaler. Dersom rentebegrensningsregelen faller inn under anvendelsesområde til MTC art. 9 har Norge en regel som er i uoverensstemmelse med inngåtte skatteavtaler. Til slutt vil dobbeltbeskatning gjennomgås.

4.2 Generelt om OECDs modellavtale art. 9

En tilsvarende bestemmelse som mønsteravtalens art. 9 er inntatt i alle skatteavtalene som Norge har inngått etter 1963.⁸³ Det følger ikke uttrykkelig av ordlyden til bestemmelsen at den gjelder for tynt kapitaliserte selskaper, men det følger blant annet av kommentarene til art. 9⁸⁴. MTC art. 9 kommer tradisjonelt til uttrykk i sktl. § 13-1 som omhandler internprising i interessefellesskap. Norge kan anvende sktl. § 13-1 så langt den ikke støter an mot skatteavtalenes art. 9.⁸⁵

Art. 9 regulerer relasjonen mellom to relaterte parter i et grenseoverskridende, internasjonalt interessefellesskap og sier at transaksjoner mellom relaterte parter må skje på armlengdes vilkår. Bestemmelsen regulerer låneforhold der både renteraten og gjeldsvilkårene må være inngått på armlengdes vilkår for å ikke rammes av bestemmelsen. Dersom inntekt er redusert grunnet transaksjon innad i interessefellesskap gir bestemmelsen adgang til å foreta oppjustering av inntekt. I Norge vil som nevnt innledningsvis ofte i tynn kapitaliserings-

---

⁸³ Prop. 1 LS (2013-2014) 4.3.4

⁸⁴ OECD, Kommentarene (2014) til art. 9(1) para 1 del 3

⁸⁵ Zimmer (2008) s. 148.

situasjonene være aktuelt at renteutgiftene som går ut fra Norge er høyere enn armlengdes vilkår tilsier, og dermed at det vil foretas en oppjustering av inntekt som resulterer i mindre fradrag for gjeldsutgifter.

Hva som er formålet med MTC art. 9(1) fremgår ikke av ordlyden eller fra kommentarene. Det fremgår av MTCs fotnote i begynnelsen av avtalen, at formålet med traktaten er å forhindre dobbeltbeskatning. Formålet med Art. 9(2) er å eliminere økonomisk dobbeltbeskatning og den er den eneste bestemmelsen i traktaten som regulerer dette. Økonomisk dobbeltbeskatning oppstår når samme inntekt beskattes to ganger i samme periode, hos to forskjellige skattepliktige.⁸⁶ Internasjonal juridisk dobbeltbeskatning derimot, kan defineres som illeggelse av sammenlignbare skatter i to eller flere stater i forhold til samme inntekt, samme subjekt og for samme tidsrom.⁸⁷

Første og annet ledd lest i sammenheng tyder på at unngåelse av dobbelt beskatning er formålet med MTC art. 9. Som virkemiddel for å unngå dobbeltbeskatning pålegger MTC art. 9(1) de kontraherende stater å bruke armlengdelengde prinsippet til å regulere forholdet mellom nærstående parter.

4.3 Forholdet mellom intern rett og skatteavtaleretten

4.3.1 Hovedtrekk

Norsk rett bygger i hovedsak på at folkeretten og den nasjonale rett anses som to separate rettsystemer (dualisme).⁸⁸ Skatteavtalene inkorporeres således i norsk rett ved dobbeltbeskatningsavtaleloven av 1949 og er med dette en del av norsk intern rett.

For at et skattesubjekt skal kunne oppnå beskyttelse etter den aktuelle skatteavtalen stilles det krav til at skattyter er hjemmehørende i en av de kontraherende stater og har alminnelig skatteplikt til en av statene. Juridiske personer må være eget skattesubjekt slik som aksjeselskaper og allmennaksjeselskap. Er disse vilkår oppfylt vil skattesubjekt kunne oppnå beskyttelse i skatteavtalens forstand.⁸⁹

Modellavtalen tar særlig sikte på å fordele og dermed begrense beskatningsretten mellom avtalepartene for å unngå dobbel skattlegging. Skatteavtaler fungerer generelt ved å beg-

---

⁸⁶ Vogel (1997) s. 9 og 10

⁸⁷ OECD kommentarer (2014), para. 1 av introduksjon og para 1 av kommentarene til art. 23

⁸⁸ Andenæs (2009) s. 58, Ruud og Ulfstein (2006) s. 50

⁸⁹ Norsk skatteavtalerett s. 85, 86

rense skatterettigheter i henhold til innenlandsk lov som er gjort ved å fordele skattleggingskompetanse for ulike inntekts kategorier mellom hjemstat og kildestat. Hjemstaten er der skattyter anses for å være hjemmehørende, mens kildestaten er der inntekten er opptjent.⁹⁰

Når man vurderer en skatteavtale bestemmelse korresponderende til art. 9 må det bemerkes at MTC bare medfører en restriksjon, snarere enn en hjemmel for skattlegging. Den første konklusjonen som kan trekkes av dette er at art. 9 ikke kan være et selvstendig rettsgrunnlag for å oppjustere inntekt. Det eneste rettslige grunnlaget for justeringer mellom nærstående foretak er derfor reglene i intern lov. To ting kan utledes av dette;

1. Inngåtte skatteavtaler kan aldri gi selvstendig hjemmel til skattlegging.⁹¹ Hvis det ikke finnes innenlandsk hjemmel er det ingen mulighet for å gjøre profitt justeringer.
2. Hvis det er innenlandske justeringsbestemmelser, oppstår spørsmålet hvilken innvirkning skatteavtalens tilsvarende regler til MTC 9, har på en slik nasjonal lovgivning.⁹²

Art. 9 bestemmer altså bare hvordan man skal regulere transaksjoner mellom nærstående parter, hvem som skattlegger hva, ikke hvordan man skattlegger. Spørsmålet er i det videre om regelverket må være i samsvar med prinsippet i art. 9 i avtalen, det vil si om den er en restriktiv regel.

4.3.2 Er MTC artikkel 9 en restriktiv regel eller en illustrativ regel?

Forutsatt at art. 9 kommer til anvendelse, er spørsmålet hvordan den skal anvendes. Herunder om den begrenser anvendelsen av innenlandske regler om justering av inntekt til det beløp som er nødvendig for å bringe det aktuelle skattemessige overskudd til armlengdes avstand. Det er her et særlig viktig spørsmål for bestemmelsens rekkevidde ovenfor innenlandsk rett hvorvidt den er av illustrativ eller restriktiv art. Dersom art. 9 utgjør en restriksjon på anvendelsen av nasjonal lov, kan myndighetene ved justering av inntekt ikke gå ut over det som følger av armlengdeprinsippet. Med illustrativ menes, etter OECD R(4) Thin Capitalization (2010)⁹³, at regelen er illustrerende eller eksemplarisk i den forstand at den har funksjon av å angi et rammeverk for regulering av inntekt. Den vil da ikke hindre nasjonal lovgivning fra å ha regler som ikke er i samsvar med armlengdeprinsippet. Dersom

---

⁹⁰ Wittendorff (2010) s.193 og 194

⁹¹ Norsk internasjonal skatterett (2011) s. 78 og 80

⁹² Vogel (1997) s. 521 og 522

⁹³ R (4) Thin Capitalization (2010) s. 13 avsnitt 29

OECD art. 9 er kun en illustrativ regel, så kan medlemsstatene skattlegge ut over det som følger av armlengdeprinsippet.

Det fremkommer ikke klart av OECDs modellavtale hvorvidt MTC art. 9 er en restriktiv regel eller en illustrativ regel og det er heller ikke enighet blant OECD land om forholdet⁹⁴.

På den ene siden er ikke skatteavtalenes art. 9 en overnasjonal bestemmelse, og det kan på denne bakgrunn hevdes at den ikke begrenser bestemmelser om fastsettelse av inntekt i norsk rett. Skatteavtalene har lik rang som formell lov og sktl. § 6-41 er inntatt i formell lov og er således likestilte i dette henseende. Av lex posterior-prinsippet følger det at den nye loven går foran den eldre lov.⁹⁵ Dette tilsier at sktl. § 6-41 vil gå foran MTC art. 9 ved motstrid. Det følger således av VCLT art. 27 at en part ikke kan påberope seg bestemmelsene i sin nasjonale lovgivning som begrunnelse for sin manglende evne til å oppfylle en traktat. Dette tilsier at man ikke kan innføre regler i norsk lov som ikke er i samsvar med traktatforpliktelser. Norsk rett presumeres å være i samsvar med folkeretten. Praktiseringen av sktl. § 6-41 kan være problematisk i forhold til VCLT art. 27.

Dersom art. 9 kun er av illustrativ art ville den og tilsvarende traktatregler, være overflødig. De ville være verken et rettslig grunnlag for justering av fortjeneste, ei heller ville de ha noen innvirkning på nasjonal lovgivning. Bestemmelser om justering av profitt vil bare være fornuftig dersom de blir tatt for å ha samme betydning som MTCs regler generelt, nemlig at de begrenser nasjonal lovgivning.

Klaus Vogel diskuterer i boken «Double Taxation Conventions» forholdet mellom innenlandske regler og skatteavtalens art. 9. Han sier at den eneste måten virksomhetsinntekt kan bli skattlagt på er at begge kontrakts stater er bundet av faste justeringskriterier og vilkår fastsatt i art. 9.⁹⁶ I dette ligger at begge kontrakts stater må oppfylle armlengdeprinsippet. Dette tilsier at regelen er av restriktiv art.

Både kommentarene til art. 9, BEPS-planen action 6 og OECDs rapport om tynn kapitalisering fra 2010 uttrykker at det er et samspill mellom skatteavtaler og interne regler om tynn kapitalisering. De tre går i retning av at MTC art. 9 kan anses for å være en restriktiv bestemmelse. I kommentarene til art. 9 er således uttrykt;

---

⁹⁴ R (4) Thin Capitalization (2010)s. 15 avsnitt 29 og s. 19 avsnitt 50

⁹⁵ Andenæs (2009) s. 160

⁹⁶ Vogel (1997) s. 522

«...the application of rules designed to deal with thin capitalisation **should normally not** have the effect of increasing the taxable profits of the relevant domestic enterprise **to more than the arm's length profit**, and that this principle should be followed in applying existing tax treaties...». ⁹⁷ (min uth.) Det følger av kommentarene til bestemmelsen at den ikke er til hinder for internasjonale bestemmelser om tynn kapitalisering så lenge de samsvarer med armlengdeprinsippet.

BEPS planen viser i action 6 om «treaty abuse» til regler som tar sikte på tynn kapitaliserings situasjoner. Bakgrunnen for at dette er tatt opp her er at slike regler er en del av tiltakene for å hindre misbruk av skatteavtalene. BEPS planen sier at kommentarene til art. 9 adresserer en del av problematikken og at traktater ikke hindrer anvendelsen av innenlandske regler i den grad deres virkning er å «...assimilate the profits of the borrower to an amount corresponding to the profits **which would have accrued in an arm's length situation**...» (min uth.). BEPS planen action 6 forteller at nasjonale tynn kapitaliseringsregler er fornuftige og således ikke et problem, men at innenlandske reguleringer ikke må gå imot armlengdeprinsippet.

OECD R(4) Thin Capitalization (2010) avsnitt 50 sier «the Fiscal Committee of the OECD» at det i prinsippet, ved anvendelsen av regler som er dannet for å regulere tynne kapitaliseringssituasjoner, ikke normalt burde øke den skattbare profitt mer enn det som følger av armlengdeprinsippet.

Av MTC art. 9(2) fremgår at de kontraherende stater «...**shall** make an appropriate adjustment...» (min uth.), som tilsier at partene har en plikt til å utføre en korresponderende reduksjon i inntekt dersom en situasjon som ovenfor skulle foreligge. Norge velger å innføre ordet «may» i skatteavtaler (etter omfattende søk er det ikke funnet skatteavtale med «shall»). Det at ordet «may» brukes tilsier at myndighetene står ovenfor en valgmulighet til å følge bestemmelsen. Og at dette praktiseres bekreftes i en uttalelse fra sentralskattekontoret for storbedrifter i Utv. 2004 s. 363.

Uttalelsen omtalte hvorvidt Norge skulle tilpasse seg regler om tynn kapitalisering i Nederland. Problemstillingen var hvorvidt et norsk kreditorselskap kunne unnlate å inntektsføre den delen av renteinntektene fra sitt nederlandske datterselskap som Nederland etter regler om tynn kapitalisering nektet fradrag for. Unnlattelse av en tilsvarende reduksjon av skattepliktig renteinntekt for det norske kreditorselskapet ville innebære dobbeltbeskatning. Kontoret antok at det var adgang til en slik korresponderende retting, men at norske lignings-

---

⁹⁷ OECD, Kommentarene (2014) til art. 9(1) para 1 del 3

myndigheter ikke var forpliktet til det. Hvorvidt korresponderende retting bør skje måtte bero på en konkret vurdering i den enkelte sak. Her nevnes både debitorselskapets lånekapasitet, den andre stats primærjustering og hensynet til å unngå dobbeltbeskatning. Det vises at norske myndigheter ikke ser det som en plikt å foreta korresponderende retting i henhold til ordlyden i MTC art. 9(2) («shall»), men at kan foretas en konkret vurdering («may»).

Dette kan tilsi at myndighetene ser på MTC art. 9 som en illustrativ regel og således at den kun utgjør et eksempel for utforming av interne hjemler.

Det internasjonale skatleggings systemet forstyrres dersom MTC art. 9 anses som en illustrativ regel ettersom landene da kan innføre regler som går ut over det som fremkommer av armlengdes vilkår. Armlengdeprinsippet er blitt en grunnpilar der transaksjoner er grenseoverskridende og innad i konsern. Det kan skape ubalanse mellom skatteavtale kontraktsparter dersom regelen ikke anses som restriktiv for de involverte parter.

Etter det ovennevnte er det tilstrekkelig grunn til å hevde at MTC art. 9 er en restriktiv regel og med det setter begrensninger for utforming av innenlandske bestemmelser. Dersom sktl. § 6-41 faller inn under MTC art. 9 sitt anvendelsesområde tilsier dette at bestemmelsen burde være kompatibel med MTC art. 9.

4.3.3 Omfattes skatteloven § 6-41 av anvendelsesområde til MTC art. 9?

Sktl. § 6-41 går ut over MTC art. 9 ettersom den også avskjærer fradragrett for renter i situasjoner der fradrag ville ha blitt gitt etter en armlengdes vurdering. Rentebegrensningsregelen er i uoverensstemmelse med MTC art. 9 dersom den faller inn under dens anvendelsesområde. Faller den utenfor MTC art. 9 sitt anvendelsesområde er sktl. § 6-41 således en internrettslig hjemmel som ikke reguleres av bestemmelsen.

Finansdepartementet sier i forarbeidene til sktl. § 6-41 at regelen ikke strider mot MTC art. 9. Departementet sier at begrensningen av rentefradrag gjennomgående ikke går lengre enn det som følger av armlengdeprinsippet. Videre at dette gjelder selv om det kan oppstå enkelttilfeller der et selskap ikke får fullt fradrag på tross av at en armlengdevurdering tilsier at samme lån kan tas opp i markedet.⁹⁸ Dette er en veldig spekulativ uttalelse og det ser ut til at departementet prøver å argumentere for at det å benytte seg av rentebegrensningsregelen i § 6-41 ikke går i mot armlengdeprinsippet. Departementet går også inn i problematikken i

---

⁹⁸ Prop. 1 LS (2013-2014) Pkt. 4.7.2

høringsnotatet og rettferdiggjør § 6-41 på bakgrunn av at evt. rammede selskap som har lån på armlengdes vilkår også kan oppnå tilsvarende ved lån fra eksterne långivere som ikke kan avskjæres.⁹⁹ Det kan være grunn til anta at det på tross av at departementet sier at regelen ikke strider mot MTC art. 9, i grunnen føler seg bundet. Bakgrunnen for å hevde dette er at argumentasjonen ser ut til å utgjøre forsøk på å rettferdiggjøre bestemmelsen.

Det fremgår som vist ovenfor av både BEPS planen action 6, kommentarene til art. 9 og av OECD R(4) Thin Capitalization (2010) at det er et samspill mellom interne hjemler som tar sikte på å ramme tynt kapitaliserte selskaper og MTC art. 9. I Thin capitalization OECD (2012) er sagt at «...rules designed to deal with **thin capitalisation** ought **not normally to increase the taxable profits of the relevant domestic enterprise to any amount greater than the arm's length profit...**»(min uth.). Regler som tar sikte på å regulere tynn kapitaliserings situasjoner burde altså normalt holde seg innenfor armlengdeprinsippet.

Spørsmålet blir med dette hvorvidt rentebegrensingsregelen er å anse som en regel dannet for å få bukt med selskaper som er tynt kapitaliserte. Formålet med rentebegrensingsregelen er i hovedsak å hindre norsk provenytnap ved skattetilpasning i flernasjonale konsern med bruk av skattemotivert tilpasning omtalt som tynn kapitalisering.¹⁰⁰ I OECDs pilot rapport om tynn kapitalisering fra 2012 fremgår at tilsvarende regler som rentebegrensingsregelen er en av flere ulike metoder som er anvendt for å få bukt med tynn kapitaliserings problematikken. Rentebegrensingsregelen anses på denne bakgrunn som en regel som i utgangspunkt tar sikte på å ramme tynt kapitaliserte selskaper. MTC art. 9 og sktl. § 6-41 har således til dels overlappende regulerings forhold.

Av MTC art. 9(1) fremgår at bestemmelsen omfatter forhold innad i konsern der transaksjoner som ikke er foretatt på kommersielle vilkår kan justeres. Dette fører til endring i foretakets fortjeneste og skattlegging blir tilordnet skattesubjektene, som om partene i avtalen var uavhengige av hverandre. Kommentarene til artikkelen 9 sier at flere land tolker bestemmelsen slik at den på ingen måte går ut over «...*the adjustment of profits under national law under conditions that differ from those of the Article and that it has the function of raising the arm's length principle at treaty level...*»¹⁰¹ (min uth.). Av dette kan utledes at en rekke land tolker artikkelen slik at den kun er restriktiv i tilfeller der nasjonale bestemmelser ikke skiller seg fra MTC art. 9. Det er nærliggende å se på dette som en observasjon av hvordan flere land tolker bestemmelsen som har betydning for hvor langt MTC art. 9 strekker seg. Rentebegrensingsregelen er annerledes utformet enn tilsvarende bestemmelse

---

⁹⁹ Finansdepartementets høringsbrev pkt. 5.3.2

¹⁰⁰ Prop. 1 LS (2013-2014) Pkt. 4.2.1

¹⁰¹ OECD kommentarer (2014) til art. 9, para 1 pkt. 4

til MTC art. 9 i skatteavtaler og fremgangsmåten som benyttes for å begrense rentefradrag er ulik. Rentebegrensingsregelen er en sjablong regel og følger ikke armlengdeprinsippet.

Advokatforeningen sier at et «skjerpet armlengdeprinsipp» ikke er veien å gå for å få økt skatteproveny. Videre at Norge ikke burde strekke eller uthule et «allmenngyldig», internasjonalt prinsipp.¹⁰² Det kan her spørres om reglene på tross av at de er grunnleggende ulikt utformet, likevel fremkommer et slags «skjerpet armlengdeprinsipp». De to bestemmelsene omfavner begge tynn kapitaliserings situasjoner innad i konsern og rettsfølgen er til dels lik ettersom resultatet er mindre fradragsførte gjeldsrenter. Ellers benytter bestemmelsene svært ulike middel for å nå målet i dens fremgangsmåte. Rentebegrensingsregelen benytter seg ikke av armlengdeprinsippet, men følgen er likevel et «skjerpet armlengdeprinsippet» ettersom regelen kan nekte et større beløp fradragsført enn det som er tillat under armlengdeprinsippet.

Sktl. § 6-41 er en regel for beregning av skattepliktig inntekt ettersom den bestemmer den delen av rentekostnader som kan komme til fradrag. Bestemmelsen er med det konkurrerende til MTC art. 9.

Det er etter dette grunn til å hevde at rentebegrensingsregelen omfattes av anvendelsesområdet til MTC art. 9. Følgen av dette er at rentebegrensingsregelen går for langt i forhold til det som følger av Norges forpliktelser ovenfor skatteavtale kontraktspartnere. Dette kan føre til dobbeltbeskatning.

4.3.4 Dobbeltbeskatning

Det er ovenfor konkludert med at sktl. § 6-41 kan gå mot MTC art. 9 og dette kan dermed medføre en dobbeltbeskatnings situasjon.

Skattytere som foretar grenseoverskridende investering og/eller virksomhet risikerer at den samme inntekten blir gjenstand for beskatning i to eller flere stater¹⁰³ som kan medføre at fortjeneste justert etter armlengdeprinsippet blir dobbeltbeskattet dersom den ikke korrigeres i den annen stat. I en tynn kapitaliserings situasjon kan tilsvarende situasjon foreligge dersom debitorselskapet ikke får fullt fradrag for renteutgiftene, mens kreditorselskapet blir skattlagt fullt ut for renteinntekten. I det følgende eksempel vil jeg illustrere dette med land X og land Y;

---

¹⁰² Høringsbrev Advokatforeningen pkt. 2

¹⁰³ Norsk internasjonal skatterett (2011) s. 1155

Debitorselskapet i land X opptar lån i kreditorselskapet i land Y. Debitorselskapet betaler renteutgifter på 100 til kreditorselskapet. Utgangspunktet er da at debitorselskapet får fradrag for 100, mens kreditorselskapet blir skattlagt for 100. Sett at lånevilkårene er påvirket av at selskapene i de to landene er nærstående. Land X justerer da renteutgiften fra debitorselskapet slik at lånevilkårene er på armlengdes avstand, som her er 50, mens land Y skattlegger kreditorselskapet for 100. Her foreligger det dobbeltskattlegging ettersom inntekten blir skattlagt fullt ut, mens det kun gis fradrag for halve renteutgiften. Dersom de to landene har inngått skatteavtale etter modellavtalen, vil kreditorselskapet kunne påberope seg den tilsvarende bestemmelse til art. 9(2) i avtalen slik at inntekten i land Y blir korrigert til 50. Dobbelt skattlegging er da avverget.

Problemet er her at rentebegrensningsregelen faller inn under MTC art. 9s' anvendelsesområde, men den går lenger enn armlengdeprinsippet. Forstyrrelsen dannet av systemet går mot muligheten for å oppnå en tilsvarende justering slik at dobbeltbeskatning blir eliminert. Et viktig spørsmål er om skattyter i slike tilfeller har noen muligheter for å unngå dobbeltbeskatning.

Det fremgår av art. 9(2) at dersom det er nødvendig, skal skattemyndighetene konsultere hverandre. Bestemmelsen sikter til muligheten for å inngå en gjensidig avtale mellom de kontraherende land etter MTC art. 25. Hovedformålet ved en slik avtale er å klargjøre hva som er ment med den inngåtte skatteavtalen og med det avverge dobbeltbeskatning. Art. 25 angir saksbehandlingsregler for administrative tiltak, men noen forpliktelse til å komme til enighet foreligger ikke selv om art. 9(2) benytter ordet «shall».

Det fremgår tre kategorier av prosedyrer, som hver er i stand til å bli utført hver for seg. Den første kategorien er utformet for å unngå særlige skattleggings tilfeller, som ett eller begge kontraherende stater har utført og som ikke er i samsvar med konvensjonen (art. 25(1) og (2)) gi mulighet for skattyter som er blitt eller skal bli skattlagt, ved myndighetenes ignorering av traktaten, til å klage til myndighetene for så å få i gang prosessen.¹⁰⁴ Skattyter vil her ha mulighet til å argumentere for at rentebegrensningsregelen går utover det som var avtalt i art. 9.

Den andre kategorien er utviklet for å fjerne vanskeligheter eller tvil som forekommer ved fortolkningen eller anvendelsen av konvensjonen (art. 25(3)(1)).

---

¹⁰⁴ OECD kommentarene (2014) til art. 25(1) 6 og 7

Den tredje og siste kategorien er konsultasjonsprosedyren som går ut på å fylle hull i traktaten. Det gis mulighet til å utføre konsultasjoner mellom de to skattemyndighetene for eliminering av dobbeltbeskatning i tilfeller som ikke er løst i konvensjonen (art. 25(3)(2)).

4.4 Foreløpige konklusjoner

Konklusjonen blir etter dette at det er grunnlag for å hevde at skatteloven § 6-41 går i mot armlengdeprinsippet i MTC art. 9. Bakgrunnen er som vist at MTC art. 9 er ansett som en restriktiv regel og at rentebegrensningsregelen faller inn under MTC art. 9's anvendelsesområde. Rentebegrensningsregelen gir en høyere rettighet til å skattlegge enn det skatteavtalen gir.

Den norske lovgiver forstyrrer det internasjonale skattesystemet ved å implementere en slik regel ettersom den går imot muligheten for skattyter til å få en korresponderende retting av skattlegging i den andre kontrakts staten. Korresponderende retting er vist at kun vil forekomme dersom det foreligger kompatibilitet med armlengdeprinsippet.

Den grunnleggende tanke bak skatteavtaler er å unngå dobbel skattlegging. Norge har kanskje gått for langt med rentebegrensningsreglen. Det kan vurderes om Norge burde innføre et unntak som tillater skattyter å bevise at den aktuelle transaksjonen samsvarer med armlengdeprinsippet og med det at fradrag likevel blir gitt på tross av at sktl. § 6-41 tilsier at det ikke skal gis. Finansdepartementet hevder at det i få tilfeller vil forekomme situasjoner som går ut over armlengdeprinsippet. Dette er ikke et godt nok argument for å avvise at en unntaksregel innføres. Dette vil bli vurdert nærmere i del 6 og 7.

5 Forholdet mellom rentebegrensningsregelen i sktl. § 6-41 og EØS-avtalen.

5.1 Innledning

Strukturen følger EU- og EFTA-domstolens metode for å analysere hvorvidt en bestemmelse er i strid med de fire frihetene. Først vurderes kravet til EØS-medlemskap samt kravet til grenseoverskridende aktivitet. Deretter blir frihetene som er involvert gjennomgått. Det vil så bli sett på rentebegrensningsregelens forhold til retten til fri etablering og hvorvidt det foreligger en restriksjon og/eller indirekte diskriminering av etableringsretten. Videre vil en analyse av hvorvidt regelen, i tilfelle av brudd på etableringsretten, likevel kan rettferdiggjøres ut fra tvingende allmenne hensyn og om regelen er proporsjonal. Helt til slutt foretas foreløpige konklusjoner.

5.2 Krav om EØS-medlemskap og grenseoverskridende aktivitet

For at EØS-retten skal komme til anvendelse må flere vilkår være oppfylt. For det første beskytter EØS-avtalen kun skattytere i EØS medlemsland.¹⁰⁵ Norge er medlem av EØS og har forpliktet seg til å følge EØS-retten. EØS-avtalen er med dette anvendbar for norske skattytere, herunder selskap registrert i Norge og norske selskap registrert i andre EØS medlemsland.

For det andre er det et krav til at det må foreligge et grenseoverskridende aspekt. Det er kun regler som omhandler transaksjoner eller situasjoner som involverer minst to medlemsland som kan være beskyttet av avtalen. Nasjonale regler som kun regulerer innenlandske situasjoner faller således utenfor EØS-avtalens anvendelsesområde.¹⁰⁶ Rentebegrensningsregelen gjelder for grenseoverskridende konsern, herunder EØS baserte konsern, så vel som nasjonale. Et grenseoverskridende element foreligger således.

Både det personelle kravet samt det grenseoverskridende kravet er oppfylt. For at EØS-retten skal kunne anvendes må også minst en av frihetene kunne være anvendbar på forholdet, dette vil bli vurdert i det følgende.

5.3 EØS-avtalen, friheter involvert

De norske rentebegrensningsreglene omfatter relasjoner mellom en gruppe av selskaper. Rett til etablering i en annen stat vil her være den sentrale friheten. I Daily Mail¹⁰⁷ saken ønsket et britisk selskap å flytte til Nederland. Det vises her at etableringsretten er anvendbar både der norske selskaper utøver sin rett til å etablere seg i et annet EØS-land og motsatt der et EØS selskap benytter seg av friheten til å etablere seg i Norge. Med dette vil et EØS basert konsern som ønsker å opprette eller drive virksomhet fra Norge kunne være beskyttet av EØS reglene. Dette vil også gjelde for et norsk basert konsern som ønsker å etablere seg i en annen EØS medlemsstat.

I retten til fri etablering ligger at EØS baserte selskaper har rett til å bestemme den rettslige passende juridiske form for å drive virksomhet i Norge, og rett til å bestemme hvordan

---

¹⁰⁵ Terra & Wattel (2012) s. 39

¹⁰⁶ Terra & Wattel (2012) s. 40

¹⁰⁷ sak 81/87, The Queen mod H.M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue ex parte Daily Mail and General Trust Plc premiss 16

finansiering av virksomhet skal gjøres.¹⁰⁸

Hjemmel for rett til fri etablering for selskap er nedfelt i EØS-avtalens kap. 2. Etableringsretten gjelder fri bevegelighet for selvstendige næringsdrivende og juridiske personer som skal drive økonomiske virksomhet i en annen EØS-land (art. 34 jf. Art. 31). Juridiske personer vil gjerne utøve etableringsretten ved å opprette agenturer, filialer og datterselskaper i et annet EØS-land (EØS art. 34(2)(1)). Virksomheten må oppfylle visse vilkår for å være beskyttet av reglene. Et selskap må for det første være opprettet i samsvar med et av EØS-landenes lovgivning. Selskapet må for det andre ha enten vedtektsbestemt sete, sin hovedadministrasjon eller sitt hovedselskap innen EØS-landenes territorium.

Art. 31 regulerer primær etablering så vel som sekundæretablering av skattesubjekt.¹⁰⁹ Primæretablering vil si opprettelse av et vedvarende og stabilt subjekt som er det sentrale ervervsmessige midtpunkt for den næringsdrivende. Næringsdrivende kan flytte sin virksomhet fra hjemlandet, opprette et nytt selskap fra grunnen eller overta virksomhet i en medlemsstat der han selv ikke er statsborger. Med sekundær etablering menes opprettelse av filialer eller datterselskaper der en borger i land som er medlem av EØS-avtalen har etablert seg på en av disse staters territorium, jf. Art. 31(1)(2). Utlendinger fra land som er medlem av EØS-avtalen skal videre kunne starte og utøve selvstendig virksomhet, kunne etablere seg og lede foretak, *på samme vilkår* som aktuelle medlemsland har for egne borgere, jf. art. 31(2).

Grenseoverskridende lån kan også involvere retten til fri bevegelse av kapital og friheten til å yte tjenester. Når etableringsretten er involvert, vil lån gitt av et EØS etablert selskap til et nærstående selskap i Norge, bli sett på som en integrert del av etableringsretten på tross av at lån isolert sett er rammet av fri bevegelse av kapital.¹¹⁰ Fri bevegelighet av tjenester regulerer som utgangspunkt næringsvirksomhet. Denne friheten benyttes gjerne for all økonomisk aktivitet som ikke faller inn under de andre frihetene.¹¹¹

I det følgende er det således retten til fri etablering som vil bli vurdert.

---

¹⁰⁸ Terra & Wattel (2012) s. 68 og 71

¹⁰⁹ Bullen (2005) s. 244 og 245

¹¹⁰ Terra & Wattel (2012) s. 77-81

¹¹¹ EØS-rett (2003) s. 425

5.4 Innebærer rentebegrensingsregelen et brudd på retten til fri etablering?

5.4.1 Innledning

Her vil behandles hvorvidt sktl. § 6-41 utgjør et brudd på retten til fri etablering. Problemstillingen er hvorvidt det foreligger en indirekte diskriminering evt. en restriksjon på frihet til utøvelse av etableringsretten. Direkte diskriminering foreligger ikke her ettersom bestemmelsen gjelder for både norskeide og utenlandske konsern. Til slutt foretas noen avsluttende bemerkninger.

5.4.2 Fremkommer det indirekte diskriminering eller en restriksjon forårsaket av sktl. § 6-41?

Brudd på retten til fri etablering foreligger hvis det fremkommer en indirekte diskriminering eller restriksjon på etableringsfriheten.

Indirekte diskriminering foreligger der tiltak ser ut til å være basert på nøytrale kriterier eller der tiltak faktisk behandler innenlandske og grenseoverskridende situasjoner helt likt, men *indirekte medfører en ulempe for økonomiske operatører fra andre medlemsland*.¹¹² Et eksempel er der en distinksjon mellom fastboende og ikke-hjemmehørende skattytere i en sak, hovedsakelig påvirker statsborgere i andre medlemsland.

Restriksjon foreligger der tiltak ikke skiller mellom grenseoverskridende og nasjonal aktivitet, men likevel hindrer eller *gjør det mindre attraktivt å utøve friheten for grensekryssende økonomisk aktivitet*.¹¹³ Utenlandske borgere og selskaper har krav på å ha mulighet til å starte og utøve næringsvirksomhet på tilsvarende vilkår som etableringsstaten setter for egne borgere og selskaper. Det samme gjelder norske selskaper som ønsker å benytte seg av etableringsretten i andre EØS-land.

Hovedformålet med sktl. § 6-41 er å forhindre uthuling av det norske skattegrunnlaget.¹¹⁴ En slik risiko er ikke tilstede i innenlandske situasjoner. I disse typer av situasjoner er utgangspunktet at renteinntektene bli skattlagt, mens renteutgiftene blir fradratt. Dette viser at regelen er direkte rettet mot grenseoverskridende situasjoner. I de følgende avsnitt vil jeg vise et eksempel på en tilsvarende situasjon;

---

¹¹² Terra & Wattel (2012) s. 54

¹¹³ Terra & Wattel (2012) s. 54

¹¹⁴ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.9.1

Storbritannia innførte en regel som begrenset fradrag for renteutgifter gitt mellom konsernselskap. Bestemmelsen var som sktl. § 6-41 anvendbar både i innenlandske- og grenseoverskridende situasjoner. EF dommen «Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation» (Thin Cap, C-524/04) tar opp hvorvidt de britiske reglene som tok sikte på å ramme tynt kapitaliserte selskap var i strid med etableringsfriheten.

Det dreier seg om lån som er gitt fra et morselskap eller et datterselskap i et medlemsland til et datterselskap hjemmehørende i England. Problemstillingen var hvorvidt etableringsfriheten begrenset lovregulering på retten til skattefradrag for renteutgifter på lån gitt fra utenlandsk morselskap til hjemmehørende datterselskap. Sistnevnte ville ikke vært underlagt slike begrensninger i tilsvarende situasjon. Reglene var rettet mot grenseoverskridende situasjoner og formålet var således å ramme disse. Retten sa at det ikke er av betydning at det i teorien ikke foreligger diskriminering. Det forelå her i praksis strid med etableringsretten og domstolen konkluderte således med at de britiske reglene var i strid med etableringsfriheten.

Av «Advocate General» er således kommentert (paragraf 68):

«Nor am I of the view that, in order to conform with Article 43 EC, Member States should necessarily be obliged to extend thin cap legislation to purely domestic situations where no possible risk of abuse exists. I find it extremely regrettable that the lack of clarity as to the scope of the Article 43 EC justification on abuse grounds has led to a situation where Member States, unclear of the extent to which they may enact prima facie discriminatory anti-abuse laws, have felt obliged to 'play safe' by extending the scope of their rules to purely domestic situations where no possible risk of abuse exists. Such an extension of legislation to situations falling wholly out with its rationale, for purely formalistic ends and causing considerable extra administrative burden for domestic companies and tax authorities, is quite pointless and indeed counterproductive for economic efficiency. As such, it is anathema to the internal market.»

The European Commission har utgitt «The application of anti-abuse measures in the area of direct taxation – within the EU and in relation to third countries». Referansen er fra s. 6 og 7;

«In the Commission's view it would be regrettable if, in order to avoid the charge of discrimination, MSs extended the application of anti-abuse measures designed to curb crossborder tax avoidance to purely domestic situations where no possible risk of abuse exists. Such unilateral solutions only undermine the competitiveness of the MSs'»

economies, and are not in the interest of the Internal Market. Indeed, as AG Geelhoed observed in Thin Cap such an extension «...is quite pointless and indeed counterproductive for economic efficiency.» Moreover, it remains debatable whether such extensions can successfully bring all restrictive measures into line with MSs' EC Treaty obligations.»

«Following Lankhorst, some MSs have tried to avoid the charge of discrimination by extending the application of their thin cap rules to cover also purely national relations. As discussed above, this is not desirable development.»

Det vises her at det er svært uheldig at medlemsland utvider tynn kapitaliserings hjemler slik at innenlandske situasjoner også omfattes, der mulighetene for misbruk ikke finnes. Rentebegrensningsregelen fører med seg et brudd på det grunnleggende prinsippet i norsk rett om symmetri. Med symmetri menes at inntekter og kostnader av samme art bør behandles på tilsvarende måte i skattemessige forhold.¹¹⁵ Rentebegrensningsregelen kan føre til at renteutgifter som blir avskåret ikke vil bli tilsvarende redusert ved inntektsskatteleggingen (asymmetri). Dette gjelder både for norske konsern og EØS-konsern, men misbruk er som vist kun mulig i EØS-konsern.

Det må legges til grunn at både norske- og EØS baserte konsern vil tilpasse seg rentebegrensningsregelen og at det vil gjøres ved en eventuell endring av finansieringsstrukturen slik at symmetri oppnås. Dette vil gjøres ved mindre bruk av konsernintern gjeldsfinansiering.

Rentebegrensningsregelen behandler – i prinsippet – innenlandske og grenseoverskridende situasjoner likt. Men, bestemmelsen medfører ulemper for norske selskap som utøver virksomhet i EØS-land og EØS selskap som utøver virksomhet i Norge.

Disse selskapene er begrenset i sin rett til fri etablering. Reglene påvirker deres avgjørelser i hvordan virksomhetsaktivitetene skal utføres (datterselskap eller filial) og hvordan finansiering skal foretas (fra en relatert eller en ikke relatert part). Reglene utgjør en mer fordelaktig behandling der finansiering opptas fra eksterne parter direkte til den operasjonelle virksomheten, for eksempel lån direkte til datterselskapet.

---

¹¹⁵ Zimmer (2012) s. 33

Rentebegrensingsregelen i sktl. § 6-41 begrenser indirekte friheten som *EØS selskaper* skal ha til å velge den hensiktsmessige juridiske form til å forfølge deres økonomiske aktivitet i Norge. Rentebegrensingsregelen påvirker finansieringsvalget og ekstern gjeld som finansierer en norsk sekundær etablering (datterselskap eller filial) er mer skattemessig fordelaktig å benytte, for å unngå ulempene fra den norske rentebegrensingsregelen. Rentebegrensingsregelen legger således føringer på hvordan skattesubjekt skal ta beslutninger.

Sktl. § 6-41 gjør det mindre attraktivt for *norske konsern* å utøve virksomhet i andre medlemsstater, ettersom de vil bli direkte angrepet av rentebegrensingsregelen og de vil ikke ha de samme mulighetene som innenlandske konsern der rentebegrensingsregelen virker sammen med flere andre regler, deriblant konsernbidragsreglene. De norske konsernbidragsreglene åpner for at norske selskaper innad i et konsern kan utjevne inntekt seg imellom slik at samlet betalbar skatt reduseres i det aktuelle året.¹¹⁶ Konsernbidrag kan således ikke gis fra et norsk selskap etablert innen EØS området. Fordelen for norske selskap er her at konsernbidraget kan gis fra et selskap med overskudd, herunder skattbar inntekt, til ett selskap med underskudd.

Det kan bli argumentert for at rentebegrensingsregelen ikke er i uoverensstemmelse med etableringsfriheten, men at det avgjørende element for at dårlige skattebehandling gis er at konsernbidragsreglene bare kan anvendes ovenfor norske selskaper. Dette kan ikke ses på som avgjørende ettersom en sammenligning av en innenlandsk og en grenseoverskridende situasjon må ta i betraktning reglenes kontekst.

Konklusjonen blir etter dette at rentebegrensingsregelen utgjør et brudd for retten til fri etablering.

5.4.3 Avsluttende bemerkninger

Det er her vist at rentebegrensingsregelen utgjør et brudd med etableringsfriheten. Bakgrunnen for dette er;

- A) Bestemmelsen medfører indirekte en ulempe for økonomiske operatører fra andre medlemsland, og
- B) Bestemmelsen gjør det mindre attraktivt å utøve friheten for grensekryssende økonomisk aktivitet.

---

¹¹⁶ Zimmer (2010) s. 165

Rentebegrensningsregelen kan likevel være i samsvar med EØS-retten dersom den følger legitime formål som er i overensstemmelse med relevante EU-rettslige tvingende allmenne hensyn. Rentebegrensningsregelen må også være egnet til å oppfylle de relevante hensyn samt at den ikke må være mer omfattende en nødvendig.

5.5 Kan et slik brudd på etableringsfriheten rettfærdiggjøres?

5.5.1 Innledning

Idet følgende vil det analyseres hvorvidt rentebegrensningsregelen på tross av at den bryter med etableringsfriheten, likevel er forenelig med EF-traktaten og EØS-avtalen. Dersom bestemmelsen kan begrunnes i tvingende allmenne hensyn og anses proporsjonal vil det foreligge samsvar med EØS-retten. Særlig relevant her er hensynet til å unngå skatteomgåelser som vil bli behandlet for seg. Til slutt noen avsluttende bemerkninger.

5.5.2 Tvingende allmenne hensyn

Bruddet med etableringsfriheten kan kun rettfærdiggjøres hvis regelen forfølger legitime mål som kan rettfærdiggjøres ut fra tvingende allmenne hensyn.¹¹⁷

Et hovedformål med rentebegrensningsregelen er som nevnt å hindre norsk provenytnap på bakgrunn av skattetilpasning i flernasjonale konsern. Rettspraksis har flere ganger avvist at tap av skattegrunnlag er et tvingende allment hensyn.¹¹⁸

Det fremgår således av fast rettspraksis at en nasjonal bestemmelse som begrenser etableringsfriheten kan være begrunnet i hensynet til å unngå skatteomgåelser, dvs. rent kunstige arrangementer. Proporsjonalitetsspørsmålet vil bli vurdert sammen med hensynet til å unngå skatteomgåelser.

5.5.2.1 Hensynet til å unngå skatteomgåelser og proporsjonalitet

Hvis restriksjonen skal kunne rettfærdiggjøres må skattyter ha en kvalifisert misbrukende praksis. EF-domstolen har flere ganger behandlet spørsmålet og med det utarbeidet veiledning for kriterier for å oppdage misbrukende praksiser, dvs. rent kunstige arrangementer. Et vilkår for at tvingende allmenne hensyn skal kunne rettfærdiggjøre at innenlandske og uten-

---

¹¹⁷ Bullen (2005)s. 486

¹¹⁸ Bullen (2005) s. 495

landske skattytere er underlagt ulike regler, er at den restriktive/indirekte diskriminerende bestemmelsen er egnet til å oppnå sitt formål og at den ikke går lenger enn det som er nødvendig for å nå dette formålet.¹¹⁹

I Cadbury Schweppes dommen ble EF-domstolen forelagt spørsmål om de britiske CFC-reglene er i strid med bestemmelsene om fri etableringsrett. Det fremgår av dommen at en bestemmelse kan rettferdiggjøres «... når den spesifikt sigter på **rent kunstige arrangementer**, hvis formål er at omgå den pågældende medlemsstats lovgivning». (min uth.).¹²⁰

Det følger av Cadbury Schweppes at selskapet må bygge på en økonomisk realitet for ikke å være ansett som et kunstig arrangement.¹²¹

Den omstendighet at et norsk selskap eller filial inngår låneavtale med nærstående EØS selskap kan ikke danne grunnlag for en generell formodning om, at det forekommer misbruk og med det være en begrunnelse for en bestemmelse som krenker en frihet som fremgår av traktaten.¹²² Norge kan ikke hindre utøvelsen av etableringsretten på bakgrunn av konsernintern gjeld fra et annet EØS-land til Norge, som har lavere skattlegging på renteinntekter enn Norge har. Bestemmelser som tar sikte på å motvirke skattefordeler fått i andre land vil ikke være et gyldig allment hensyn som kan begrunne indirekte diskriminering eller en restriktiv regel.¹²³

I thin cap dommen, konkluderte retten med at armlengdeprinsippet må brukes for å vurdere hvorvidt lånetransaksjoner på tvers av landegrensene er et rent kunstig arrangement eller ikke. Det uttales således;

*«En medlemsstats lovgivning kan derimod være begrundet i hensynet til at forhindre misbrug, når den foreskriver, at et datterselskabs rentebetalinger til et moderselskab kun anses for udlodning af overskud, hvis og i det omfang de **overstiger, hvad disse selskaber ville have aftalt på armlængdevilkår, dvs. de kommercielle vilkår, som***

---

¹¹⁹ Se f.eks Sag C-196/04 Kommisjonen mod Cadbury Schweppes premiss 47

¹²⁰ Sag C-196/04 Kommisjonen mod Cadbury Schweppes premiss 51. Uttalelsen er fulgt opp og et er således tilsvarende i Sag C-524/04 Kommisjonen mot Test claimants in the thin cap group litigation premiss 72.

¹²¹ Sag C-196/04 Kommisjonen mod Cadbury Schweppes premiss 55

¹²² Sag C-524/04 Kommisjonen mot Test claimants in the thin cap group litigation premiss 73

¹²³ Se f.eks Sag C-196/04 Kommisjonen mod Cadbury Schweppes premiss 49

sådanne selskaber kunne være blevet enige om, hvis de ikke havde tilhørt samme koncern.»¹²⁴ (min uth.)

Dermed følger den oppfatning at målet for å hindre helt kunstige ordninger bør tolkes i samsvar med armlengdeprinsippet.

For at sktl. § 6-41 skal kunne rettferdiggjøres på bakgrunn av forebyggelse av misbrukende praksis, må altså det spesifikke målet med reglene være å forhindre atferd som involverer etableringen av helt kunstige arrangementer som ikke gjenspeiler den økonomiske virkeligheten. Dette må foreligge med sikte på å unnsnippe skatt som normalt fremkommer på overskuddet som genereres av aktiviteter som utføres på norsk territorium.

Helt kunstige lånetransaksjoner vil bli fanget opp av den norske rentebegrensingsregelen. Regelen rammer også andre transaksjoner som ikke er kunstige. Rentebegrensingsregelen gjelder også for regelmessige og ekte grenseoverskridende transaksjoner som oppfyller vilkåret om armlengdes avstand. Reglene utløser en automatisk underkjenning av rentefradrag og det er ikke noen subjektivitet ved anvendelsen av bestemmelsen og dens terskel.

Etter dette blir konklusjonen at rentebegrensingsregelen ikke kan begrunnes i at den rammer kun rent kunstige arrangement.

5.6 Foreløpige konklusjoner

Rentebegrensingsregelen utgjør en restriksjon samt at den medfører indirekte forskjellsbehandling. Bestemmelsen kan begrunnes ut fra tvingende allmenne hensyn, men den er ikke proporsjonal.

Dette medfører at bestemmelsen må endres for å være i samsvar med retten til fri etablering i EØS-avtalen. En skattyter kan således påberope seg statlig brudd på retten til fri etablering dersom han får avskåret fradrag på renter begrunnet i rentebegrensingsregelen.

For at bestemmelsen skal bli proporsjonal er en mulighet å tillate at datterselskap/filial fremviser at det interne låneforholdet er opptatt på kommersielle vilkår tilsvarende til sikkerhetsventilen i Frankrike, Sverige og Danmark. Følgen av at bevis fremlegges er at fradrag likevel tillates selv om rentebegrensingsregelen i utgangspunktet tilser at renteut-

---

¹²⁴ Sag C-524/04 Kommisjonen mot Test claimants in the thin cap group litigation premiss 80

giftene skal avskjæres. Oppfatning er således at samsvar mellom norsk rett og EØS-retten da vil fremkomme.

En annen måte å gjøre dette på er at fradrag av rentekostnader på intern gjeld kan, som de finske og de franske reglene, være underlagt et vilkår om at fradrag gis kun der forholdet mellom norsk konsernintern gjeld som har finansiert datterselskap/filial sin egenkapitalgjeldsgrad korresponderer med egenkapitalforholdet ovenfor ekstern gjeldsgrad i konsernets balanse til morselskapet av den EØS-baserte gruppen.

En slik «fluktregel» ville innebære at norsk konsernintern gjeldsfinansierte datterselskaper/filialer kan trekke fra rentekostnader på konsernintern gjeld i den grad deres egenkapital til gjeldsgrad vil tilsvare egenkapital til ekstern gjeldsgrad i EØS-baserte gruppens balanse. Dette ville generelt sørge for tilsvarende behandling uansett hva slags juridisk form som velges for jakten på økonomisk virksomhet i Norge og i form av gjeldsfinansiering av norske sekundære etableringer.

6 Hva kjennetegner en god regel for å motvirke tynn kapitalisering?

6.1 Introduksjon

Hensikten med denne delen av oppgaven er å evaluere hovedkategoriene av dagens regelsett innen EØS-området som brukes til å kontrollere overdrevent belånte finansieringsstrukturer. Disse regelsettene vil bli målt mot kriterier som brukes for å vurdere kvaliteten av skattelover. I del 7 vil forslag til den beste tilnærming til regelutforming vurderes.

Først vil de ulike kriteriene som reglene skal vurderes under gjennomgå. Deretter blir først armlengdeprinsippet behandlet, deretter debt:equity ratio reguleringen og så rentebegrensingsregelen. Til slutt vil det foretas noen avsluttende bemerkninger.

6.2 Kriterier i vurderingen

Økonomer og skatteeksperter har utviklet ulike kriterier som benyttes for å evaluere skattelover.¹²⁵ En skatteregel burde være;

- ✓ **Klar, sikker og tydelig:** Slik at man lett kan forutse sin skatteposisjon. Dette er viktig både for regjeringen og for skattytere.¹²⁶
- ✓ **Effektiv:** Skatte inndragelsen burde koste så lite som mulig ettersom penger brukt på innkreving reduserer inntekten og tilfører ingenting til samfunnet.¹²⁷
- ✓ **Rettferdig:** Rettferdighet kan være vanskelig å definere, men underliggende er at en skattelov burde være *rasjonell, logisk og ikke medføre tilfeldigheter*. Det kan også ligge en forventning om at en skattelov burde være rimelig og sammenhengende.
- ✓ **Nøytral:** Samsvar med Norges internasjonale forpliktelser. Under dette ligger også at de mest samfunnsgagnende investeringer burde foretas og at skattlegging ikke burde innvirke på hva som anses som mest markedseffektivt.
- ✓ **Symmetri:** Inntekter og kostnader av samme art bør behandles likt skattemessig¹²⁸, og
- ✓ Hvorvidt **reglen når dens ønskede mål**, herunder omgåelsesmuligheter.

6.3 Armlengdeprinsippet

---

¹²⁵ Webber (2010) s. 9-15

¹²⁶ European Commission (2004) s. 4

¹²⁷ Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.2.1

¹²⁸ Zimmer (2012) s. 33

Fordelen ved armlengdeprinsippet er at det er et rettferdig prinsipp. Det foretas en skjønsmessig vurdering av hvor mye gjeld et selskap kan låne på armlengdes vilkår. Prinsippet fjerner også asymmetrisk behandling mellom selskap som er medlem av multinasjonale konsern og de som ikke er. Analysen er tilpasset de fakta og omstendigheter som fremkommer av enkelt saker, og tillater en mer skreddersydd fremgangsmåte for å bestemme fradrag for renter på gjeld og dermed en nærliggende lånefinansiering som tilsvarer det konsernet kunne lånt på armlengdes vilkår. Armlengdeprinsippet fører til at rentefradrag kun vil bli avskåret dersom låneavtalen ikke er basert på kommersielle vilkår. Armlengdeprinsippet kan også eliminere dobbeltbeskatning gjennom skatteavtale slik at symmetri oppnås.¹²⁹ Regelen er også nøytral ved at den ikke forskjellsbehandler noen skattyter i forhold til andre og regelsettet er i samsvar med Norges internasjonale forpliktelser.

Ulempen med armlengdeprinsippet er at det er noe vagt og dette fører til at det kan være vanskelig for skattyter å forutse sin rettsstilling. Det er også komplisert for ligningsmyndigheter å avgjøre hvorvidt et lån er gitt på armlengdes vilkår eller ikke og det krever store ressurser og ferdigheter. For å kunne anvende armlengdes vurderingen, må man forstå den prosess tredjeparts utlåner bruker for å bestemme maksimal gjeldsbelåning de kan gi til en skattyter.¹³⁰ Dette kan være en lang prosess og regelen er dermed ikke effektiv. Dette kan nok også føre til at bestemmelsen ikke når dens ønskede mål ettersom det i praksis kan være vanskelig å praktisere bestemmelsen.

6.4 Debt:equity ratio

Regelen er ikke tilpasset de særskilte situasjoner og praktiserer «one size fits all» og vil med det vanskelig kunne være rettferdig. Regelsettet tar alle selskap under samme vurdering selv om noen virksomheter gjerne vil kunne forsvare høyere andel gjeld enn andre.

Bestemmelsen er effektiv ettersom den setter opp en fast vurdering med forholdstall mellom gjeld og egenkapital. Bestemmelsen er klar, tydelig og sikker noe som fører til at skattyter lett kan forutse sin skatteposisjon. Det har imidlertid vist seg at internasjonale konsern har klart å omgå en slik regulering og den når da ikke dens ønskede mål.¹³¹

Det er heller ikke heldig at en slik regel, som krever et fastsatt forhold mellom egenkapital og gjeld for at rentefradrag ikke skal bli avskåret, vil være med på å kontrollere selskapets finansierungsstruktur. Det har vist seg at dette regelsettet medfører problemer i forhold til

---

¹²⁹ Thin capitalization, OECD (2012), s. 9

¹³⁰ Thin capitalization, OECD (2012) s. 9 og Prop. 1 LS (2013-2014) pkt.4.2.1

¹³¹ Webber (2010) s. 57-59

nøytralitetskriteriet, og særlig innen EØS-området. Både Storbritannia og Tyskland har tapt saker i EF-domstolen ettersom landene brøt med etableringsretten. Landene benytter i dag, som vist, andre regelsett.

6.5 Rentebegrensingsregel

Rentebegrensingsregelen er en klar, sikker og tydelig regel som medfører forutberegnelighet både for ligningsmyndighetene og skattyter. Bestemmelsen er også å anse som effektiv. Den nedsetter faste rammer for vurderingen, som er ansett for å gjøre den lett å anvende¹³² og den medfører således at skatteinndragelsen blir mindre kostbar.

Spørsmålet er så om bestemmelsen er å anse som rettferdig. For det første kan det i flere land som bruker rentebegrensingsregel medføre at fradrag for rentekostnader bli avskåret på tross av at lånevilkårene er på armlengdes vilkår. Skattyter kan som tidligere beskrevet fremlegge eventuelle bevis på at transaksjonen er kommersielt begrunnet og rentene vil likevel bli avskåret. For det andre kan regelen ramme tilfeldig ettersom det alltid vil være 30% av beregningsgrunnlaget som utgjør fradragrammen, og den er således ikke tilpasset ulikhetene i virksomheter der noen kan forsvare en høyere andel gjeld enn andre og således høyere prosentandel. For det tredje er terskelen for når rentebegrensingsregelen griper inn, f.eks den norske som er på NOK 5 mill., uavhengig av om konsernet eller selskapet har stor eller liten omsetning. Disse tre forholdene er således ikke å anse som rettferdige.

På den annen side kan rettferdighet sies å foreligge ettersom konsernet som helhet evt. hvert enkelt selskap, vil etablere sin egen fradragberettigede grense. Med dette menes at beregningsgrunnlaget for fradragberegningen (f.eks EBITDA) blir etablert gjennom finansieringsbeslutninger i det enkelte konsern eller selskap.¹³³

Det er grunnlag for å hevde at rentebegrensingsregelen samlet sett ikke er å anse som rettferdig.

Rentebegrensingsregelen kan også medføre asymmetri i regelverket og oppfyller dermed ikke dette kriteriet. Symmetri og rettferdighet i regelsettet har flere land oppnådd ved at de har innført unntak fra regelen.

---

¹³² Prop. 1 LS (2013-2014) pkt.4.2.1

¹³³ Prop. 1 LS (2013-2014) 4.2.1 og Webber (2010) s. 61, 62

Den norske rentebegrensingsregelen er ikke å anse som nøytral ettersom den ikke samsvarer med Norges internasjonale forpliktelser. Bestemmelsen vil også i enkelte land kunne være med på å bestemme selskapets finansieringsstruktur, som kan gjøre at den er ufordelaktig samfunnsmessig sett.

Med rentebegrensingsregelen er det grunn til å anta at det har blitt vanskeligere å bruke gjeld som verktøy i internasjonal skatteplanlegging og dens mål oppnås således.

6.6 Avsluttende bemerkninger

Det er ovenfor vist at armlengdeprinsippet er en fleksibel skjønnsbestemmelse som er særskilt tilpasset det enkelte vurderingssubjekt, men det er også vist at armlengdeprinsippet har;

- A) Lav effektivitets grad på bakgrunn av at armlengdeprinsippet er komplisert og kostbart for ligningsmyndighetene å anvende, og
- B) Lav grad av forutberegnelighet for skattyter.

Rentebegrensingsregelen og debt:equity ratio er både effektive og medbringer høy grad av klarhet, sikkerhet og tydelighet. Regelsettene er ikke å anse som rettferdige og har lite rom for fleksibilitet. Rentebegrensingsregelen gir en bedre tilnærming enn debt:equity ratio ettersom denne har vist seg å være lett å omgå.

Av dette kan for det første slutes at debt:equity ratio ikke er en god måte å regulere tynn kapitalisering ettersom den er lett å omgå og ikke er rettferdig.

For det andre kan det slutes at rentebegrensingsregelen og armlengdeprinsippet oppfyller flere av kriteriene. Armlengdeprinsippet har imidlertid vist seg at det alene ikke er nok til å regulere tynn kapitaliseringssituasjoner.¹³⁴ Rentebegrensingsregelen på sin side er i Norge hverken å anse som rettferdig, symmetrisk eller nøytral. I det følgende vil det bli vurdert hva som kan være den beste regelutforming.

---

¹³⁴ Se for eksempel Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 4.2.1

7 Avsluttende refleksjoner

Oppgaven har sett på hvorvidt rentebegrensningsregelen samsvarer med MTC art. 9 og EØS-retten. Oppgaven har også vurdert de ulike regelsettene som benyttes av EØS-land ved reguleringen av tynn kapitaliserings problemet og sett på hva som kjennetegner en god tynn kapitaliserings regel.

Etter EØS-avtalen er Norge pålagt å endre sktl. § 6-41 slik at den samsvarer med EØS-retten.¹³⁵ MTC art. 9 tilsier at tynn kapitaliserings regler burde ha en fleksibel utforming slik at det fremkommer samsvar med armlengdeprinsippet. Harmonisering av MTC art. 9 og sktl. § 6-41 er som vist viktig for å unngå dobbeltbeskatning.

Spørsmålet er således hvordan den norske rentebegrensningsregelen kan endres, evt. om det er andre regelsett som kan anvendes istedenfor denne bestemmelsen.

Det er særlig to reguleringer som kan benyttes i stedet for rentebegrensningsregelen.

En mulighet kan være lik skattlegging av egenkapital og gjeld slik Sverige har foreslått. Insentiver til skatteplanlegging ved å finansiere selskap med mye gjeld kontra egenkapital vil da forsvinne.

En annen mulighet kan være å fjerne selskapsskatten ettersom økonomisk teori tilsier at det er aksjonærene som i siste omgang bærer skatten. Det er samtidig enighet om at selskaps-skatten hører til de mer skadelige skattene. Dette spørsmålet er ikke reist av BEPS-prosessen.¹³⁶ Dersom selskapsskatten fjernes helt vil også insentivene til skatteplanlegging ved tynn kapitalisering forsvinne. Det er likevel bred enighet om at selskapsskatten bør vide-reføres.¹³⁷

Selskapsbeskatningen og skattleggingsforholdet mellom gjeld og egenkapital er grunnleggende skattemessige forhold Norge bygger på. Disse to forslagene innebærer drastiske endringer og det må anses som lite trolig at myndighetene vil gjennomføre slike.

Det er mer nærliggende å anta at redusering av selskapsskatten vil fremkomme og med det at skatteplanlegging ved tynn kapitalisering vil bli mindre fordelaktig. Det har vist seg at

---

¹³⁵ EØS-avtalen art. 3, EØS-loven § 2

¹³⁶ Zimmer (2014) s. 92

¹³⁷ Zimmer (2014) s. 92

flere land som implementerer en rentebegrensningsregel tilsvarende den norske samtidig setter ned selskapsskatten. Både Danmark, Finland, Tyskland, Italia og Portugal satte ned skattesatsen samme året som implementering av bestemmelsen.¹³⁸ Det at selskapsbeskatning i Norge blir satt ned mer, slik flere land med rentebegrensningsregel har gjort, er nærliggende å anta. Likevel kan dette ikke anses som en tilstrekkelig måte til å få bukt med tynn kapitalisering på, men den kan være en del av reguleringen.

Den norske rentebegrensningsregelen er strengere utformet enn flere av de andre EØS medlemslandene. Flere av landene har som vist unntak i regelverket som Norge ikke har og som fører til at rentebegrensningsregelen ikke kommer til anvendelse. En mulighet kan som nevnt være innføre ett eller flere slike unntak fra sktl. § 6-41.

Et forslag kan være at rentebegrensningsregelen ikke vil komme til anvendelse, dersom kreditor dvs. långiver i konsernet skatlegges etter en satt prosentsats, slik det gjøres i Sverige og Frankrike.

Et annet forslag kan være å innføre at rentebegrensningsregelen ikke kommer til anvendelse dersom debitor dvs. låntaker i konsernet har tilstrekkelig høy egenkapital, lignende de finske, franske og tyske reglene.

Denne avhandlingen foreslår at den beste tilnærmingen til å kontrollere finansieringsstrategier som medfører overdrevent belånte selskap innad i konsern er å begrense skattefradrag for rentekostnader med en kombinasjon av armlengdeprinsippet og rentebegrensningsregelen. Dette er regler som allerede anvendes i Norge og stabilitet i regelverket er fordelaktig.

Det anbefales således at et unntak fra rentebegrensningsregelen innføres. Av unntaket kan fremgå at skattyter skal ha rett til å bevise at gjeldsforholdet er rent kommersielt begrunnet. Dersom et slikt bevis fremlegges kan rentebegrensningsregelen ikke avskjære fradrag for renteutgifter i det aktuelle forhold. Oppfatningen er at både rettferdighets-, nøytralitets- og symmetrikriteriet med en slik sikkerhetsventil vil bli oppfylt. Ved slik innføring er rentebegrensningsregelen å anse som den beste tilnærming og den oppfylder da alle kriteriene. Etter denne avhandlingen er synet således at en innføring av et slikt unntak vil føre til at rentebegrensningsregelen samsvarer med både MTC art. 9 og etableringsfriheten i EØS-retten.

---

¹³⁸ KPMG «Corporate tax rate table»

Litteraturliste

Norske lover

- 1999 Lov om skatt av formue og inntekt (skatteloven) av 26. mars 1999 nr. 14.
- 1997 Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) av 13. juni 1997 nr. 44.
- 1980 Lov av 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven)
- 1992 EØS lov av 27. november 1992 nr. 109
- 1997 Lov av 13. Juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven)

Lignings-ABC emne: Renter av gjeld

Forskrifter

Forskrift for unntak for visse typer lån med sikkerhetstillelse fra nærstående 24. April 2014
§ 6-41-1

Lovforarbeider, høringsnotat og høringsuttalelser

Prop. 1 LS (2013-2014)	Prop. 1 LS (2013-2014) Skatter, avgifter og toll 2014
Meld. St. 25 (2012-2013)	Meld. St. 25 (2012-2013), Dele for å skape - Demokrati, rettferdig fordeling og vekst i utviklingspolitikken
Finansdepartementet Høringsnotat	Finansdepartementet Høringsnotat, Begrensning av fradrag for renter i interessefelleskap, 11.04.2013
Advokatforeningen	Advokatforeningen, Høring — Forslag om begrensning av fradrag for rentekostnader i interessefelleskap, 24.06.2013
Meld. St. 25 (2012-2013)	Meld. St. 25 (2012–2013) Melding til Stortinget Dele for å skape Demokrati, rettferdig fordeling og vekst i utviklingspolitikken

Traktater og konvensjoner

- Wien-konvensjonen Vienna Convention on the Law of Treaties, May 23, 1969
- EØS-avtalen Avtale om det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Oslo, 2. mai 1992.

ODA	Avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkingsorgan og en Domstol
MTC eller OECD Model Tax Convention (2014)	Model Tax Convention on Income and on Capital 2014

Avgjørelser

Cadbury Schweppes Thin Cap	Sag C-196/04 Kommissjonen mod Cadbury Schweppes Sag C-524/04 Kommissjonen mot Test claimants in the thin cap group litigation
Utv. 2004 s. 363.	Avgjørelse fra Sentralskattekontoret for storbedrifter: Utv. 2004 s. 363.
Daily Mail	sak 81/87, The Queen mod H.M. Treasury and Commissioners of Inland Revenue ex parte Daily Mail and General Trust Plc premiss 16
Nordea Utv. 2003/1458	(Utv.) 2003/1458 Nordea Bank Norge ASA v. The Norwegian State, represented by Skattedirektoratet (the Directorate of Taxes)
Fokus Bank Sak E-1/04	E-1/04: Fokus Bank ASA v The Norwegian State, represented by Skattedirektoratet (the Directorate of Taxes)
Rt. 2002 s. 291	Rt. 2002 s. 1283 (gårdsdam)

OECD

Thin capitalization, OECD (2012)	Tax & Development, Thin capitalization legislation a background paper for country tax administrations (Pilot version for comments) Initial draf – august 2012
OECD kommentarer (2014)	OECD. «Commentaries on the Articles of the Model Tax Convention» i Model Tax Convention on Income and on Capital (condensed version). 15 juli 2014
OECD, BEPS plan (2013)	OECD. Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting. July, 2013.
OECD R (4) Thin Capitalization (2010)	Model Tax Convention on Income and on Capital (full version) OECD 2010 (adopted by the OECD Council on 26 November 1986)

Bøker og artikler

- Zimmer (2010) Fredrik Zimmer (RED.) i samarbeid med Bugge, Arentz-Hansen & Rasmussen Bedrift, selskap og skatt (5 utg.) BAHR, Oslo 2010.
- Zimmer (2012) Fredrik Zimmer, Skatterett (6 utg.) Oslo 2012.
- Zimmer (2008) Fredrik Zimmer, Internasjonal inntektsskatterett (4. utg) 2008
- Terra & Wattel (2012) Ben J.M. Terra og Peter J. Wattel, European Tax Law (6. Utg.) Nederland 2012
- Wittendorff (2010) Jens Wittendorff, Transfer Pricing and the Arm's Length Principle in International Tax Law, Nederland 2010
- Norsk skatteavtalerett (2006) Arvid Aage Skaar m fl, Norsk skatteavtalerett, Oslo 2006
- Bullen (2005) Andreas Bullen, EU, EØS og skatt De fire friheter og direkte beskatning, Oslo 2005
- Vogel (1997) Klaus Vogel on double taxation conventions, Nederland 1997
- Norsk internasjonal skatterett (2011) Henning Naas, Christian Bruusgaard, Kristine Ilstad og Christian Svendsen, Norsk internasjonal skatterett, Oslo 2011
- Echoff (2001) Torstein Echoff, Rettskildelære (5 utg.) Ved Jan E Helgesen Oslo 2001
- Skjult – et hefte om skatteparadis, kapitalflukt og hemmelighold. Skjult –et hefte om skatteparadis, kapitalflukt og hemmelighold. Utgitt av Changemaker og Tax Justice Network, Oslo 2013 ?
- EØS-rett (2003) Fredrik Sejersted, Finn Arnesen, Ole-Andreas Rognstad, Sten Foyn og Olav Kolstad, EØS-rett (2 utg.), Oslo 2003
- Andenæs (2009) Mads Henry Andenæs, Rettskildelære (2 utg.) Oslo 2009
- Ruud og Ulfstein (2006) Morten Ruud og Geir Ulfstein, Innføring i folkerett (3 utg.) 2006 Oslo
- Boe (1996) Erik Boe, Innføring i juss, Juridisk tenkning og rettskildelære, (5. utg) 1996, Oslo
- Webber (2010) Copenhagen research group on international taxation – corit, discussion paper no. 8. 2010. Thin capitalization and interest deduction regulations by Stuart Webber.
- Zimmer (2014) Internasjonal selskapsbeskatning under debatt 2014

Nettsider/nettressurser

EY. Transfer Pricing EY country handbook (2013)

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Transfer_pricing_global_reference_guide_2013/\\$FILE/Transfer_pricing_global_reference_guide_2013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Transfer_pricing_global_reference_guide_2013/$FILE/Transfer_pricing_global_reference_guide_2013.pdf)[sitert 10.11.2014]

Grant Thornton. Transfer pricing global reference guide (2013)

http://www.grant-thornton.co.uk/Global/Publication_pdf/Global-transfer-pricing-guide.pdf[sitert 10.11. 2014]

PwC. Transfer pricing requirements around the world (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/requirements.jhtml>[sitert 10.11. 2014]

PwC. European taxes news alert (Spain) (2012) 02.04.2012

http://www.pwc.com/en_US/us/tax-services-multinationals/newsletters/european-tax-newsalert/assets/pwc-spain-new-limitations-deductibility-interest-expense.pdf[dato 20.11.2014]

PwC. Polen (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/poland.pdf>[dato 24.11.2014]

PwC. Slovenia (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/slovenia.pdf>[dato 24.11.2014]

PwC. Slovenia (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/slovenia.pdf>[dato 20.11.2014]

PwC. Iceland (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/iceland.pdf>[dato 20.11.2014]

PwC. Internprising Belgia (2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/bulgaria.pdf>[dato 24.11.2014]

PwC. Internprising Bulgaria (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/bulgaria.pdf>[dato 20.11.2014]

PwC. Tsjekkia (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/czech-republic.pdf>[dato 24.11.2014]

PwC. Frankrike (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/france.pdf> [dato 24.11.2014]

PwC. Taxes at A Glance (2013)

http://www.pwc.com/sk/en/publikacie/assets/2013/taxes-at-a-glance_2013.pdf[sitert 10.11.2014]

PwC. Danmark internprising (2013)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/denmark.pdf>[dato 20.11.2014]

PwC. Ireland (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/ireland.pdf>[dato 20.11.2014]

PwC. Slovenia (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/slovenia.pdf>[dato 24.11.2014]

PwC. Polen (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/poland.pdf>[dato 24.11.2014]

Deloitte. Finland. (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-finlandhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. Sweden highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-swedenhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. Sweden Highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-swedenhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. UK Highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-unitedkingdomhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. høydepunkter i Lichtenstein (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-liechtensteinhighlights-2014.pdf> [dato 20.11.2014]

Deloitte. Lichtenstein nyhetsbrev (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-liechtensteinhighlights-2014.pdf> [dato 20.11.2014]

Deloitte. Austria Highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/at/Documents/Tax/dttl-tax-austriahighlights-2014.pdf> [dato 20.11.2014]

Deloitte. Sweden highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-swedenhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. Italy highlights (2012)

http://www.deloitte.com/Assets/Dcom-Luxembourg/Local%20Assets/Documents/Channels/dttl_tax_highlight_2012_italy.pdf [dato 02.10.2014]

Deloitte. Luxembourg guide (2013)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-luxembourgguide-2013.pdf> [dato 20.11.2014]

Deloitte. Portugal highlightes (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-portugalhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. Sweden Highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-swedenhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. Germany Highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-germanyhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

Deloitte. UK Highlights (2014)

<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-unitedkingdomhighlights-2014.pdf> [dato 24.11.2014]

PwC. Tyskland (2013/2014)

<http://www.pwc.com/gx/en/international-transfer-pricing/assets/germany.pdf>

Vmb. Tax news letter, Belgia (2012) 12.07.2012

<http://vmb.be/wp-content/uploads/2014/09/VMB-Tax-newsletter-2012-Q3.pdf> [dato 24.11.2014]

KPMG. France - Draft guidelines for interest deductions on related-party loans (2014) 04.06.2014

<http://www.kpmg.com/global/en/issuesandinsights/articlespublications/taxnewsflash/pages/france-draft-guidelines-interest-deductions-related-party-loans.aspx> [dato 24.11.2014]

Cyprus profile

<http://www.cyprusprofile.com/en/operating-environment/taxation> [dato 24.11.2014]

Garrigues. Portugal. Budget law for 2013 highlights and other year-end developments (2013) 1.01.2013

http://www.garrigues.com/pt/orcamento2013/Destaques/Documents/Orcamento_2013_en.pdf [dato 20.11.2014]

Latham og Watkins. Client alert (Spain). (2012) 12 April 2012

http://www.lw.com/upload/pubContent/_pdf/pub4764_1.pdf [dato 24.11.2014]

EU. Malta transfer pricing profile (2014) 01.2014

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/company_tax/transfer_pricing/forum/profiles/tpprofile-mt.pdf [dato 24.11.2014]

EU. Finland transfer pricing profile (2013) April 2013

http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/company_tax/transfer_pricing/forum/profiles/tpprofile-fi.pdf [dato 20.11.2014]

RSM. Tax Alert - Greece: Thin capitalisation rules (2014) 01.02.2014

<http://rsmi.com/publications/tax-alerts/92-europe/407-tax-alert-greece-thin-capitalisation-rules.html> [dato 24.11.2014]

Deloitte. Greece Tax News (2013) 18 September 2013

http://www.deloitte.com/assets/DcomGreece/Local%20Assets/Documents/Attachments/Tax/2013%20Tax%20Alerts/tax%20alert_EN18092013_Typo.pdf [dato 24.11.2014]

World Tax Advisor (2014) 24.01.2014

http://newsletters.usdbriefs.com/2014/Tax/WTA/140124_4.html [dato 24.11.2014]

Taxand. Dutch thin capitalisation rules will be abolished (2013) 16.01.2013

<http://www.taxand.com/taxands-take/news/dutch-thin-cap-abolished-1-jan-2013> [dato 24.11.2014]

EY. Global tax alert, major corporate tax changes proposed in Sweeden (2014) 12.07. 2014

<http://www.ey.com/GL/en/Services/Tax/International-Tax/Alert--Major-corporate-tax-changes-proposed-in-Sweden> [dato 24.11.2014]

Liste over OECD medlemsland finnes på:

<http://www.oecd.org/about/membersandpartners/> [dato 20.11.2014]

<http://www.oecd.org/slovenia/sloveniasaccessiontotheoecd.htm> [dato 20.11.2014]

KPMG Corporate tax rate table:

<http://www.kpmg.com/global/en/services/tax/tax-tools-and-resources/pages/corporate-tax-rates-table.aspx> [dato 15.11.2014]

Action Plan on base Erosion and Profit Shifting er tilgjengelig på:

<http://www.oecd.org/ctp/BEPSActionPlan.pdf> [dato 01.10.2014]

Pressemelding utgitt av finansdepartementet «Nytt skatteutvalg» den 15.03.2014 tilgjengelig på:

<http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/stoltenberg-ii/fin/Nyheter-og-pressemeldinger/pressemeldinger/2013/nytt-offentlig-skatteutvalg.html?id=717804> [dato 01.11.2014]

Dagens næringsliv artikkel finnes her (2014):

<http://www.dn.no/nyheter/utenriks/2014/11/14/2155/Skatt/krever-at-g20-tetter-skattehull>
[dato 15.11.2014]

Høringsuttalelser er tilgjengelig på:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/hoeringer/hoeringsdok/2013/horing---forslag-om-begrensning-av-fradr/horingsuttalelser.html?id=722364> [dato 24.11.2014]

Model Tax Convection on Income and Capital (2014) er tilgjengelig på:

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-condensed-version-2014_mtc_cond-2014-en#page2[dato 24.11.2014]

R (4) Thin Capitalization (2010) er tilgjengelig på:

http://www.oecd-ilibrary.org/taxation/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-2010/r-4-thin-capitalisation_9789264175181-97-en [dato 24.11.2014]

OECD kommentarer (2014) er tilgjengelig på:

http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/taxation/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-condensed-version-2014_mtc_cond-2014-en#page18 [dato 24.11.2014]